

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ОБЛІК ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ
ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА»**

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання
в бізнесі»

Гарбуз Діани Сергіївни

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор

Сопко Валерія
Василівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
Спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Зав. кафедри _____ О.В. Фоміна
«__» _____ 2019 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентці**

Гарбуз Діані Сергіївни

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи «Облік поточної дебіторської заборгованості підприємства»

Затверджено наказом по університету від «18» січня 2019 р. №139

2. Термін здачі студентом закінченої роботи (проекту) 01 листопада 2019 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту):

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження існуючої системи обліку поточної дебіторської заборгованості та розробка рекомендацій щодо її вдосконалення.

Об'єктом дослідження є процес виникнення та погашення поточної дебіторської заборгованості ТОВ «Остер».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні аспекти бухгалтерського обліку операцій з виникнення та погашення поточної дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

4. Перелік графічного матеріалу (з точним визначенням обов'язкових креслень) рисунки, таблиці, графіки, діаграми.

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

Розділ 1. Теоретичні основи обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства.

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка поточної дебіторської заборгованості підприємства

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства

Висновки за розділом 1

Розділ 2. Сучасний стан обліку поточної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер»

2.1. Організація обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства

2.2. Фінансовий облік поточної дебіторської заборгованості підприємства

2.3. Облік поточної дебіторської заборгованості в управлінні підприємством

Висновки за розділом 2

Розділ 3. Удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер»

3.2. Удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості за умов застосування інформаційних систем і технологій

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Наукова стаття	12.09.2019	
2	Подання розділу 1	28.09.2019	
3	Подання розділу 2	06.09.2019	
4	Попередній розгляд двох розділів	25.09.2019	
5	Подання розділу 3	25.10.2019	
6	Попередній захист роботи	12.11.2019	
7	Подання завершеної роботи на кафедру	15.11.2019	

7. Дата видачі завдання «18» січня 2019 р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ В.В. Сопко

9. Гарант освітньої програми _____ М.М. Бенько

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ Д.С. Гарбуз

11. Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента _____
(прізвище, ініціали)
може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ Бенько М.М.

Завідувач кафедри _____ Фоміна О.В.

« _____ » _____ 201 _____ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1 Економічна сутність, класифікація та оцінка поточної дебіторської заборгованості підприємства.....	7
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства.....	13
Висновки за розділом 1.....	19
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «ОСТЕР».....	21
2.1. Організація обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства.....	21
2.2. Фінансовий облік поточної дебіторської заборгованості підприємства.....	25
2.3. Облік поточної дебіторської заборгованості в управлінні підприємством.....	33
Висновки за розділом 2.....	38
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «ОСТЕР».....	40
3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер».....	40
3.2. Удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості за умов застосування інформаційних систем і технологій.....	45
Висновки за розділом 3.....	49
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТКИ.....	62

ВСТУП

Актуальність дослідження полягає у тому, що дебіторська заборгованість виступає важливою складовою діяльності будь-якого підприємства. Кожен господарюючий суб'єкт вступає в договірні відносини з різними контрагентами здійснюючи відповідні розрахунки та створюючи заборгованість.

Від того, наскільки правильно визнано та оцінено поточну дебіторську заборгованість підприємства буде залежати величина дебіторської заборгованості в облікових регістрах та звітності підприємства, що в подальшому буде використовуватись для прийняття управлінських рішень. Також, від достовірності обліку поточної дебіторської заборгованості та вчасності її погашення буде залежати рівень платоспроможності підприємства та його фінансовий стан.

Удосконалення механізму обліку дебіторської заборгованості є одним із актуальних питань вітчизняної практики, адже від того, наскільки правильно та точно здійснена оцінка дебіторської заборгованості буде залежати структура балансу та ринкова вартість підприємства.

На сьогоднішній день, залишаються неврегульованими питання визнання в обліку поточної дебіторської заборгованості сумнівною чи безнадійною, недосконалість управлінського обліку дебіторської заборгованості підприємства, визначення резерву сумнівних боргів за дебіторською заборгованістю.

Дослідженням питань обліку дебіторської заборгованості присвячували свої наукові праці такі вчені як: Ф.Ф. Бутинець, М.Д. Білик, Н.В. Бондарчук, Л.В. Черненко, І.А. Волянюк, С.Ф. Голов, В.В. Сопко та інших. Проте, з розвитком економічних відносин, окремі положення бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості потребують уточнення та вдосконалення. Існують проблеми щодо класифікації та оцінки дебіторської заборгованості, а також уточнення порядку нарахування резерву сумнівних боргів та відображення

безнадійної дебіторської заборгованості.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження існуючої системи обліку поточної дебіторської заборгованості та розробка рекомендацій щодо її вдосконалення.

Об'єктом дослідження є процес виникнення та погашення поточної дебіторської заборгованості ТОВ «Остер».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні аспекти бухгалтерського обліку операцій з виникнення та погашення поточної дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішити такі **завдання:**

- розкрити економічну сутність, класифікацію та оцінку поточної дебіторської заборгованості підприємства;
- оцінити нормативно-правове регулювання обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства;
- навести порядок організації обліку поточної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер»;
- розкрити фінансовий облік поточної дебіторської заборгованості підприємства;
- розкрити облік виникнення та погашення поточної дебіторської заборгованості в управлінні підприємством;
- навести напрями і заходи удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер» ;
- запропонувати напрями удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості за умов застосування інформаційних систем і технологій.

Інформаційною та правовою базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують облік, аналіз і контроль заборгованості підприємства, МСФЗ, МСБО, інші інструктивні вказівки і рекомендації Міністерства фінансів України, офіційні статистичні матеріали, методичні матеріали, дані мережі Інтернет. Фактологічною основою проведеного

дослідження є матеріали первинного, аналітичного і синтетичного обліку та фінансова звітність ТОВ «Остер».

Методи дослідження: обумовлені об'єктом і предметом випускної кваліфікаційної роботи. Реалізація поставленої мети потребувала застосування ряду методів: загальнонаукові методи (аналіз, синтез, абстрагування та узагальнення); теоретичні (методи пошуку, виявлення та узагальнення відомостей); вузько методологічні (методи аналізу літературних матеріалів щодо виявлення наявних теоретичних, методологічних, методичних відомостей з питань дослідження дебіторської та кредиторської заборгованості); методи проведення аналізу дослідження дебіторської заборгованості: трендовий (горизонтальний) аналіз балансу підприємства - вивчення окремих показників за якийсь період, їх поведінки, тенденції зросту або спаду; структурний (вертикальний) аналіз балансу - визначення питомої ваги окремих показників у загальній величині; порівняльний аналіз - зіставлення показників з попередніми періодами, планом.

Наукова новизна одержаних результатів. Отримані в процесі дослідження наукові результати полягають у розробці теоретико-методичних рекомендацій і пропозицій щодо удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку іншої поточної дебіторської заборгованості підприємства. Одержані результати, які становлять наукову новизну, визначаються такими основними положеннями:

- надані пропозиції з удосконалення аналітичного обліку іншої поточної дебіторської заборгованості підприємства в частині аналітичних рахунків до субрахунку 36 та 37;

- запропоновані елементи облікової політики щодо обліку дебіторської заборгованості підприємства, що дозволить розширити та конкретизувати облікову інформацію про дебіторську заборгованість ТОВ «Остер»;

- удосконалена автоматизація обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства;

- обліку заборгованості підприємства, що покращить оперативність

здійснюваних контрольних процедур, а також наділить систему обліку ТОВ «Остер» засобами превентивності.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження опубліковано 1 наукову працю за темою: «Визнання та оцінка поточної дебіторської заборгованості підприємства» у збірнику наукових статей здобувачів ОС «магістр» КНТЕУ.

Структура та обсяг дослідження. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 57 сторінках друкованого тексту; робота містить 10 таблиць, 13 рисунків, 5 додатків. Список використаних джерел налічує 64 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка поточної дебіторської заборгованості підприємства

Суб'єкти господарювання, в сучасних умовах мають приймати виважені управлінські рішення з метою ефективного управління господарською діяльністю та використання наявних фінансових ресурсів.

Дебіторська заборгованість відноситься до оборотних активів та представляє собою заборгованість як фізичних так і юридичних осіб щодо оплати товарів, робіт, послуг.

Дебіторську заборгованість можна розглядати з різних аспектів:

- як засіб погашення кредиторської заборгованості;
- як продукцію, яка продана покупцям та є не оплаченою;
- як елемент оборотних активів підприємства, що може формуватися як за рахунок власних так і позикових коштів.

Методологічні засади обліку дебіторської заборгованості розкриті в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», а також в П(С)БО 13 «Фінансові інструменти».

Проведені дослідження дозволили встановити, що сутність дебіторської заборгованості тлумачиться в даних стандартах по різному. Так у П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість визначається як сума заборгованостей дебіторів підприємству на певну дату. До дебіторів можна віднести як фізичних так і юридичних осіб, які заборгували підприємству певні суми грошових коштів.

Основними факторами виникнення дебіторської заборгованості на підприємстві є:

- низька платіжна дисципліна контрагентів (покупців продукції (послуг));

- порушення розрахункової дисципліни з клієнтами;
- недосконала система стягнення заборгованості клієнтів;
- неякісний аналіз дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість виникає у підприємств, які здійснюють свою господарську діяльність, а також здійснювало розрахунки з іншими суб'єктами господарювання.

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебіторська заборгованість поділяється на поточну та довгострокову. Поточна дебіторська заборгованість виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Дуже важливо здійснювати класифікацію дебіторської заборгованості, яка дозволяє деталізувати заборгованість а також виділяти її за тими класифікаційними ознаками, які дозволять надати відповідну інформацію системі управління для прийняття ефективних управлінських рішень.

В економічній літературі можна виділити безліч класифікаційних ознак, які дозволяють поділяти дебіторську заборгованість на відповідні види (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація дебіторської заборгованості

Класифікаційна ознака	Види дебіторської заборгованості
1	2
1) за способом виникнення	а) товарна; б) інша;
2) за терміном погашення а) очікуваний термін погашення	а) короткострокова; б) довгострокова;
б) реальний термін погашення	а) термінова; б) прострочена; в) відстрочена;
3) за платоспроможністю дебіторів	а) сумнівна б) безнадійна
4) за забезпеченістю	а) забезпечена; б) незабезпечена;
5) за контрагентами	а) вітчизняних дебіторів; б) іноземних дебіторів;

Продовження таблиці 1.2

1	2
б) за формою погашення	а) монетарна; б) немонетарна;
7) за об'єктами щодо яких вона виникла	а) заборгованість орендаря за фінансовою орендою, яка відображається в балансі орендодавця; б) дебіторська заборгованість забезпечена векселями; в) дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги; г) дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, за виданими авансами, з нарахованих доходів, і т.д.
8) за ступенем дотримання фінансової дисципліни	а) допустима б) не виправдана

Джерело : [17]

Важливою ознакою, за якою здійснюють класифікацію дебіторської заборгованості є поділ заборгованості на товарну та іншу. Тобто, якщо суб'єкт господарювання продавши товарну продукцію (надавши послуги) не отримав розрахунок, в нього виникла товарна дебіторська заборгованість.

В іншому випадку, наприклад якщо підприємство надало позику працівнику підприємства, і останній не повернув позику, дана сума також відноситься до дебіторської заборгованості.

Залежно від терміну погашення дебіторську заборгованість у балансі поділяють на довгострокову та короткострокову:

- до довгострокової дебіторської заборгованості відносять: довгострокову дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги; довгострокові векселі одержані; іншу довгострокову заборгованість;
- до короткострокової дебіторської заборгованості відносять: короткострокову дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги; короткострокові векселі одержані; іншу короткострокову дебіторську заборгованість.

За допомогою даної класифікаційної ознаки можна поділити статті активів балансу за ступенем ліквідності, а також використати дану

класифікацію під час оцінки фінансового стану підприємства. Все це дозволить надати більш повну інформацію про рівень дебіторської заборгованості й можливість перетворення фінансових зобов'язань у гроші.

Важливого значення набуває поділ заборгованості за термінами які залишились до погашення.

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги класифікується шляхом групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи.

Даний коефіцієнт сумнівності збільшується із зростанням строків непогашення дебіторської заборгованості, а також використовується під час визначення резерву сумнівних боргів.

Залежно від своєчасності погашення дебіторська заборгованість поділяється на:

- 1) дебіторську заборгованість, строк оплати якої не настав (строкова дебіторська заборгованість);
- 2) дебіторська заборгованість не сплачена в строк (прострочена):
 - сумнівна дебіторська заборгованість;
 - безнадійна дебіторська заборгованість.

Підприємства мають створювати резерв на покриття сумнівних боргів за дебіторською заборгованістю. Необхідно відзначити, що більшість вітчизняних підприємств не створює резерв сумнівних боргів через відсутність розуміння щодо порядку його формування.

Отже, в залежності від платоспроможності дебіторів, дебіторська заборгованість може поділятися на сумнівну та безнадійну. Сумнівна дебіторська заборгованість визначається якщо існує невпевненість у її погашенні боржником. Дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість (підстава) щодо неповернення її боржником або за якою минув строк позовної давності вважається безнадійною. Також, одним із видів є заборгованість яка може бути погашеною вчасно, у визначені терміни.

З метою визначення більш ризикової чи менш ризикової заборгованості, доцільно поділяти дебіторську заборгованість за забезпеченням (застава, гарантія, вексель, і т.д), а також виділяти заборгованість яка є незабезпеченою.

Якщо на підприємстві переважає незабезпечена заборгованість контрагентів, підприємству необхідно посилити свою увагу щодо оцінки вчасності погашення даної дебіторської заборгованості.

З метою удосконалення управління дебіторською заборгованістю, підприємство може самостійно визначатися із класифікаційними ознаками за якими буде здійснюватися поділ дебіторської заборгованості.

На нашу думку, доцільним є поділ дебіторської заборгованості за ступенем дотримання фінансової дисципліни на допустиму та невиправдану дебіторську заборгованість (виникає внаслідок недоліків у діяльності підприємства, наприклад, при виявленні недостач, розкрадань товарно-матеріальних цінностей та коштів).

Допустима дебіторська заборгованість виникає в ході здійснення господарських операцій підприємства та може виникнути у зв'язку з порушенням розрахункової дисципліни контрагентів.

Невиправдана дебіторська заборгованість виникає при нестачах, крадіжках, та інших фактах порушення розрахункової дисципліни як на підприємстві так і поза її межами. Поділ дебіторської заборгованості за даною класифікаційною ознакою дозволить виділити із усієї суми заборгованості ту частину заборгованості яка є ризиковою та потребує посиленої уваги зі сторони підприємства.

Загалом, дана класифікація розкриває економічну природу різних видів дебіторської заборгованості й надасть змогу глибше провести фінансовий аналіз та контроль.

Необхідно відзначити, що від правильної оцінки та визнання поточної дебіторської заборгованості, точності її класифікації, а також ефективності управління нею в частині оцінки можливості вчасного погашення дебіторської заборгованості буде залежати фінансовий стан підприємства, його

платоспроможність та фінансова стійкість.

Отже, порядок виникнення дебіторської заборгованості можна відобразити наступним чином (рис. 1.1).

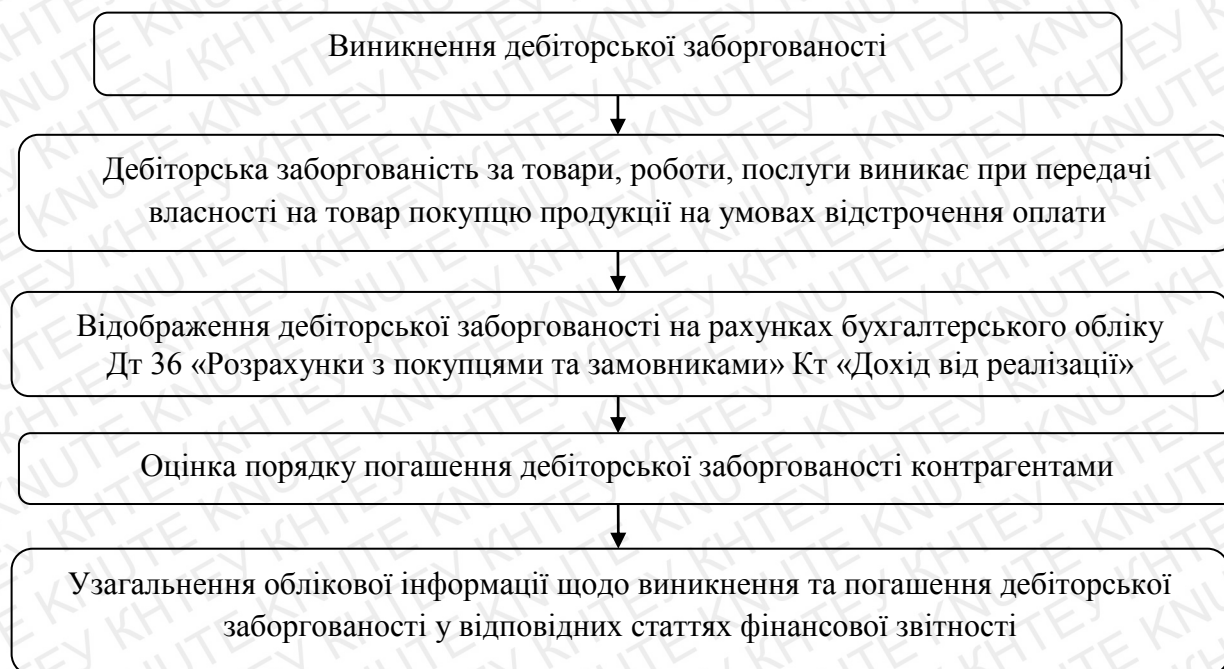

Рис. 1.1 Етапи облікової оцінки виникнення та погашення дебіторської заборгованості підприємства

Джерело: розроблено автором

Оцінка факторів, що призводять до виникнення поточної дебіторської заборгованості на підприємстві дозволила встановити причини виникнення дебіторської заборгованості, а саме:

- низьку розрахункову дисципліну між підприємствами;
- погіршення платоспроможності контрагента (замовника послуг, продукції);
- нерозвиненість валютного та фінансово-кредитного ринків капіталу;
- недосконалість системи управління за виникненням та погашенням дебіторської заборгованості, і т.д..

Загалом, виникнення дебіторської заборгованості може свідчити як про збільшення обсягів надання послуг (обсяг реалізованої продукції), так і про погіршення платіжної дисципліни між підприємством та контрагентами. На нашу думку, підприємства мають вести свою політику до зменшення

дебіторської заборгованості та скорішого вивільнення грошових коштів підприємства.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства

Облікове відображення операцій суб'єктів господарювання з дебіторською заборгованістю регламентуються відповідними законами України, постановами Кабінету Міністрів України, наказами міністерств, відомств, державної фіскальної служби, Національного банку України, і т.д.

Загалом, нормативно-правову базу, що регулює облік дебіторської заборгованості можна поділяти на відповідні рівні. Доцільно розглядати чотири рівні організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості підприємства (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Нормативні документи, що регулюють облік дебіторської заборгованості підприємства

Рівень регламентації	Назва нормативного документа
Перший рівень	Цивільний кодекс України
	Податковий кодекс України
	Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»
	Закон України «Про захист прав споживачів»
	Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»
Другий рівень	Постанова КМУ «Про результати суцільної інвентаризації дебіторська та кредиторської заборгованості і заходи щодо її скорочення»
	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»
Третій рівень	Інструкція про службові відрядження у межах України та за кордон
	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій
Четвертий рівень	Наказ про облікову політику підприємства

Джерело : [34,36,41]

Почнемо з першого рівня нормативно-правових актів, що регламентують облікове відображення операцій з дебіторською заборгованістю підприємства. До першого рівня відносяться кодекси, закони, постанови які мають вагомe значення адже їм відводиться першочергова перевага при розгляді спірних питань та вони домінують над іншими нормативними документами.

Дебіторська заборгованість виникає при наявності відносин між підприємствами та його клієнтами. Основним нормативним документом, що регулює дані відносини є Цивільний кодекс України, в якому міститься інформація, яка присвячена загальним положенням про надання послуг, де закріплено положення щодо договорів даного типу.

Всі вітчизняні підприємства крім фінансової звітності, розробляють також і податкову звітність, формування якої має здійснюватись відповідно до Податкового кодексу України. Згідно зі ст. 185 Податкового кодексу України, об'єктом оподаткування податком на додану вартість є операції суб'єктів господарювання з постачання товарів (надання послуг), в результаті здійснення яких виникає дебіторська заборгованість між контрагентами.

Необхідно пам'ятати, що при виникненні дебіторської заборгованості за відвантажені товари (надані послуги), датою виникнення податкових зобов'язань є дата відвантаження (передачі права власності на даний товар), та аж ніяк не зарахування коштів від покупця.

Зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок або у касу підприємства за відвантажені товари (роботи, послуги) є вже другою подією, тому податкові зобов'язання при отриманні таких коштів не виникають.

Відповідно до Податкового кодексу України, об'єктом оподаткування є податок на прибуток, який визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів фінансової звітності.

Відповідно до даного нормативного акту, фінансовий результат до оподаткування збільшується:

- на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів;
- на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів.

Тобто, Податковий кодекс регулює відносини які виникають у господарюючих суб'єктів в частині визначення бази оподаткування, величини податкових зобов'язань та податкового кредиту за рахунок здійснення всіх господарських операцій загалом та операцій які призводять до виникнення та погашення поточної дебіторської заборгованості зокрема.

Важливим питанням обліку дебіторської заборгованості є виникнення безнадійної дебіторської заборгованості підприємства. Сутність терміну «безнадійна дебіторська заборгованість» відповідно до визначень наведених в Податковому кодексі України та П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» полягає в тому, що підприємство не має надіятись на погашення даної заборгованості боржником, та відповідно створювати резерв сумнівних боргів за рахунок якого можна буде списати дебіторську заборгованість підприємства. Також, в Податковому кодексі України, розкритий порядок та особливості покриття даного виду заборгованості банками та небанківськими фінансовими установами.

Окремі питання оцінки та визнання безнадійної дебіторської заборгованості розкриті в Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [8]. В даному нормативно - правовому акті визначено, що мирова угода – це домовленість між боржником і кредиторами стосовно відстрочення та розстрочення, а також списання боргів боржника, яка оформлюється угодою сторін [8]. Окрім того, обумовлено, що мирова угода може бути укладена на будь-якій стадії провадження у справі про банкрутство.

Також, до нормативно-правових актів які регулюють відносини між покупцями та замовниками є Закон України «Про захист прав споживачів», що регулює відносини між подавцями та замовниками, встановлює права споживачів та визначає механізм захисту їхніх прав.

Фундаментом здійснення всіх видів операцій є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [4]. Він визначає правові принципи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в Україні. Відповідно до даного закону підприємство самостійно визначає облікову політику, де відображає основні засади ведення обліку відповідних об'єктів.

Критично оцінюючи нормативно-правове регулювання обліку поточної дебіторської заборгованості, необхідно відмітити недосконалість та суперечливість діючих нормативно-правових актів [2, 3, 4, 7], що потребує від господарюючих суб'єктів уточнень окремих положень облікової політики у поточної дебіторської заборгованості (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Елементи облікової політики щодо операцій з виникнення та погашення поточної дебіторської заборгованості підприємства

Джерело : розроблено автором

Акти другого рівня регламентації регулюють питання стандартизації обліку поточної дебіторської заборгованості відповідно до концептуальних основ бухгалтерського обліку.

Якщо підприємство здійснює облік відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності, то необхідно відзначити, що на сьогодні відсутній окремий міжнародний стандарт, який би регламентував питання відображення в обліку дебіторської заборгованості. Дані господарюючі суб'єкти мають керуватись МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [13], МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [14], МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [15], МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та

оцінка» [16].

В МСФЗ 32 «Фінансові інструменти: подання» [15] вказано, що дебіторська заборгованість визнається фінансовим активом (це будь-який актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти чи інший фінансовий актив від іншого підприємства. У МСФЗ 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» вказано порядок визнання, оцінки, наведено класифікацію дебіторської заборгованості, порядок визнання безнадійної дебіторської заборгованості.

Як видно з міжнародної практики обліку дебіторської заборгованості, остання відноситься до фінансових інструментів. Проведені дослідження даних нормативно-правових актів, дозволили встановити відсутність окремого стандарту, в якому надається чітке визначення терміну «дебіторська заборгованість».

У вітчизняній практиці, основним нормативно-правовим документом є П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [4], критична оцінка якого дозволила встановити, що в даному законодавчому акті відсутнє:

- чітке розмежування між довгостроковою та короткостроковою дебіторською заборгованістю;
- уточнення того, що їх облік має здійснюватись на різних рахунках бухгалтерського обліку;
- віднесення відповідної дебіторської заборгованості до оборотних та необоротних активів підприємства.

Зважаючи на це, на нашу думку, питанням правового регулювання необхідно приділити більше уваги в частині удосконалення класифікації дебіторської заборгованості,

Одним із важливих нормативно правових актів, що регулює облік дебіторської заборгованості є План рахунків обліку активів, капіталу та зобов'язань та Інструкція № 291 згідно якої для обліку дебіторської заборгованості призначені рахунки 1 «Необоротні активи» та 3 «Кошти, розрахункові та інші активи». Інформація яка накопичується на відповідних

рахунках бухгалтерського обліку потім узагальнюється та відображається у Балансі (форма № 1) та Звіті про фінансовий результат («Звіт про сукупні доходи та витрати» (форма № 2) підприємства.

Також, Планом рахунків для обліку операцій з дебіторською заборгованістю передбачений позабалансовий рахунок 071 «Списана дебіторська заборгованість» на якому відображається дебіторська заборгованість яка є списаною протягом не менше трьох років з дати списання. Відображення заборгованості на позабалансовому рахунку на протязі трьох років дозволить контролювати дебіторів з метою оцінки їх фінансового стану та визначення спроможності стягнення з них заборгованості.

Аналіз даних нормативних документів дозволив встановити, що підприємствам не вистачає інформації про дебіторську заборгованість у тому обсязі та вигляді, яка є достатньою для здійснення аналізу відповідних операцій. В роботі будуть надані рекомендації з удосконалення синтетичного обліку поточної дебіторської заборгованості в частині деталізації рахунків та внесення коригувань в діючий План рахунків обліку активів, капіталу та зобов'язань підприємства [17].

Необхідно відзначити, що окремі питання обліку дебіторської заборгованості розкриті також і в інших Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, а саме НП(С)БО 1, П(С)БО 15, П(С)БО 16.

Так у НП(С)БО 1 розкриті основні засади відображення інформації про дохід від реалізації товарів (робіт, послуг) в звіті про фінансовий результат, про дебіторську заборгованість на початок та кінець періоду в балансі [11].

П(С)БО 15 висвітлює умови визнання доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг; доходу від надання послуг [14]. В даному стандарті зазначено, що дохід від реалізації продукції (товарів, робіт (послуг) не коригується на величину пов'язаної з ним сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості. Сума даної заборгованості визнається витратами підприємства.

П(С)БО 16 «Витрати» регулює питання облікового відображення витрат підприємства. В даному стандарті зазначено, що до інших операційних витрат

включається сума безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів, витрати на відрядження.

Бухгалтера звикли, що пояснення змісту всіх статей фінансових звітів зафіксовані були саме в П(с)БО. Натомість зараз фахівець, при заповненні статей звітності, повинен керуватись Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності, затвердженими наказом Мінфіну від 28.03.2013 р. № 433. Ці рекомендації фактично схожі на стандарти 2,3,4 та 5.

Досить важливого значення в бухгалтерському обліку дебіторської заборгованості набуває Наказ «Про облікову політику підприємства», адже саме в ньому висвітлені всі елементи щодо її обліку, які є специфічними для даного підприємства, тобто в обліковій політиці вказано, який з альтернативних варіантів запропонованих П(С)БО було обрано і має бути застосовано на практиці.

Отже, перелік нормативно-законодавчих документів з бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості включає значну кількість нормативно-правових актів, які в деяких питаннях суперечать один одному. Разом з тим, працівники бухгалтерської служби мають враховувати особливості діяльності підприємств, правильно організувати ведення обліку відповідно до чинного законодавства та дотримуватись основних положень (стандартів) обліку дебіторської заборгованості підприємства.

Висновки за розділом 1

На підставі проведеного дослідження теоретичних засад обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства можна зробити наступні висновки:

1) Встановлено, що дебіторська заборгованість відноситься до оборотних активів та представляє собою заборгованість як фізичних так і юридичних осіб щодо оплати товарів, робіт, послуг. Методологічні засади обліку дебіторської заборгованості розкриті в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», а також в П(С)БО 13 «Фінансові інструменти». В роботі зазначено, що сутність

дебіторської заборгованості розкриті в даних стандартах по різному.

2) В роботі наведена класифікація дебіторської заборгованості, та розкриті класифікаційні ознаки за якими підприємства можуть поділяти дебіторську заборгованість та деталізувати облікову інформацію з метою прийняття виважених управлінських рішень.

3) В роботі запропоновано крім загальновідомих класифікаційних ознак, використовувати ознаку «за ступенем дотримання фінансової дисципліни». За даною ознакою дебіторську заборгованість доцільно поділяти на допустиму та невикордану. Дана ознака дозволить виділити із усієї дебіторської заборгованості ту яка є найбільш ризикованою та потребує посиленої уваги.

4) Розкриті основні нормативно-правові документи які регулюють облік дебіторської заборгованості підприємства. Нормативно - правові документи поділені на рівні регламентації та надана коротка їх характеристика.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «ОСТЕР»

2.1. Організація обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства

Досліджуване підприємство, ТОВ «Остер» створене для здійснення підприємницької та іншої діяльності, що не суперечить чинному законодавству. Дане підприємство знаходиться у м. Вінниця.

Відповідно до Статуту (Додаток А), ТОВ «Остер» займається реалізацією хімічної продукції (хімічними речовинами, мінеральними добривами, засобами захисту рослин). Для забезпечення своєї діяльності, за рахунок вкладів учасників створено статутний фонд у розмірі 174 тис. грн.

Відповідно до Наказу про облікову політику підприємства (Додаток Б), №2 від 02.01.2016 р., на підприємстві застосовується журнально-ордерна система обліку. Відповідно до Наказу, щомісяця журнали – ордери роздруковуються із програми «1С:Підприємство 7.0» та підписуються оператором – виконавцем та бухгалтером, який відповідає за складання облікового документу.

Підприємство здійснює облік відповідно до П(С)БО та використовує стандартний план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій.

Підприємство взаємодіє із різними контрагентами (покупцями, державою) та під час реалізації власної продукції у підприємства може виникати дебіторська заборгованість. Факт здійснення господарської операції підтверджується первинними документами під час первинного обліку дебіторської заборгованості.

Враховуючи специфіку діяльності ТОВ «Остер» зобразимо облікове документування дебіторської заборгованості (табл. 2.1).

Облікове документування дебіторської заборгованості

ТОВ «Остер»

Виникнення заборгованості	
361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями"	362 "Розрахунки з іноземними покупцями"
Накладні, рахунки-фактури, акти прийнятих робіт, послуг, податкові накладні, договір про реалізацію продукції, надання послуг або виконання робіт, приймально-здавальницькі акти, замовлення на відповідний товар.	Комерційні документи (рахунки-фактури - invoice), платіжні документи на перерахування сум митних платежів та інших податків на рахунки митних установ, розрахунки бухгалтерії про наявність курсових різниць
Погашення заборгованості	
Виписки банку, прибуткові касові ордери, платіжні доручення	Виписки банку
372 "Розрахунки з підзвітними особами"	
Заява працівника з проханням дозволити відрядження Розпорядчий документ керівника (наказ) про направлення у відрядження Видатковий касовий ордер Звіт про використання коштів, наданих на відрядження, та додаток до звіту, розрахункові документи, що підтверджують витрати на відрядження Прибутковий касовий ордер	

Джерело : [36,40]

Основним первинним документом з обліку дебіторської заборгованості є рахунок фактура, та накладна в якій відображається одиниця виміру, найменування продукції, що реалізує ТОВ «Остер», кількість та сума продукції. Виникнення дебіторської заборгованості також супроводжується приймально-здавальними актами, в яких відображається номер накладної, дата оформлення, дата та номер договору, реквізити замовника, кількість та вартість продукції.

Щодо погашення дебіторської заборгованості, то дана операція супроводжується наступними первинними документами: виписка банку, прибутковий касовий ордер, платіжне доручення.

Проведені дослідження первинного обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Остер», дозволили узагальнити первинні документи та згрупувати первинні документи та облікові регістри відповідно до видів дебіторської

заборгованості (Додаток В).

Наведемо приклад, ТОВ «Остер» заключило договір з ТОВ «Ілта», про те, що ТОВ «Ілта» буде надавати послуги стоянки та ремонту автомобілів ТОВ «Остер». Першого числа поточного місяця ТОВ «Остер» згідно Договору №24-112 перерахувало кошти в сумі 50 тис. грн. За місяць фактично було надано послуг на 35 тис. грн., а наявних документів по розрахунках на перше число місяця на суму 30 тис. грн. Дебіторська заборгованість в сумі 5 тис. грн за перерахованою передоплатою є не закритою документами, які з невідомих причин не були передані бухгалтеру для обліку. Є ймовірність того, що частина документів надійде на підприємство після першого числа, адже послуги могли бути надані, наприклад, 30-го числа звітного місяця. В даному випадку відповідальний менеджер має пояснити дану ситуацію бухгалтеру.

На нашу думку, з метою недопущення фіктивної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер» необхідно чітко організувати процес документообігу первинних документів. Враховуючи особливості діяльності ТОВ «Остер» нами запропонована модель організації документообігу та первинного обліку документів (рис.2.1).

Відповідно до даної моделі, на першому етапі здійснюється обробка облікової документації на місці обліку. Працівники бухгалтерської служби мають здійснювати наступні процедури:

- 1) отримання первинного документу відповідальною особою - менеджером;
- 2) оформлення обов'язкових реквізитів документу (дата, підписи відповідальних осіб та печатка);
- 3) надходження документу до відділу бухгалтерії;
- 4) здійснення формальної перевірки первинного документу;
- 5) обробка документу (кодування, таксування, групування);
- 6) облікове погашення документу;
- 7) створення на основі первинного документу електронного документу за допомогою відповідного програмного забезпечення (програма 1С:

Підприємство) із заповненням всіх необхідних реквізитів;

8) передача первинного документу на зберігання.

Рис. 2.1. Модель організації документообігу та первинного обліку документів згідно наказу про облікову політику ТОВ «Остер»

Джерело: розроблено автором

На другому етапі бухгалтер-аналітик здійснює перевірку облікових документів за наступною схемою:

1) складання відповідної відомості розрахунків з дебіторами;

- 2) контроль за найбільш значними сумами заборгованості;
- 3) оцінка непостійних контрагентів, та контроль вчасності погашення дебіторської заборгованості;
- 4) оцінка підстав, для здійснення авансового платежу чи електронного документу в частині відповідності її реєстрації суті господарської операції, яка була здійснена;
- 5) внесення змін до електронного документу, за необхідності.

На нашу думку, використання запропонованої моделі організації документообігу та первинного обліку документів згідно Наказу про облікову політику ТОВ «Остер» дозволить удосконалити обліковий процес досліджуваного підприємства, та посилити контроль за правильністю відображення операцій з дебіторською заборгованістю в системі бухгалтерського обліку.

2.2. Фінансовий облік поточної дебіторської заборгованості підприємства

Відповідно до Статуту ТОВ «Остер» веде оперативний, бухгалтерський та статистичний облік та формує звітність в порядку, який визначений законодавством України, несе відповідальність за його достовірність.

На досліджуваному підприємстві, залежно від своєчасності погашення дебіторська заборгованість поділяється на:

- 1) дебіторську заборгованість, строк оплати якої не настав (строкова дебіторська заборгованість);
- 2) дебіторська заборгованість не сплачена в строк (прострочена).
 - сумнівна дебіторська заборгованість;
 - безнадійна дебіторська заборгованість.

Необхідно відзначити, що правильна оцінка та визнання дебіторської заборгованості впливає на достовірність облікових даних, а також на правильність їх відображення у фінансовій звітності підприємств. Розкриємо

схематично порядок визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер» (рис. 2.2).

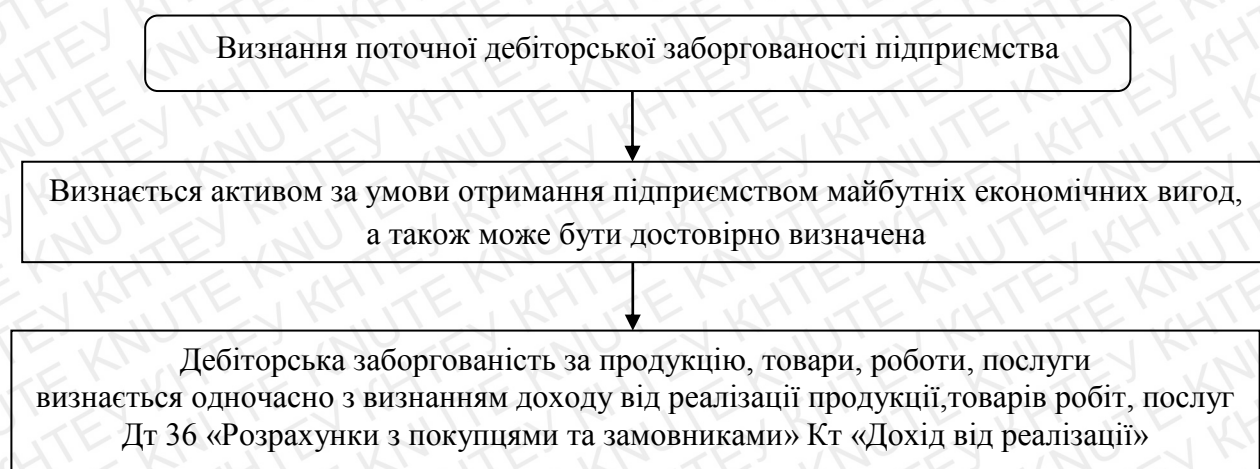

Рис. 2.2 Визнання поточної дебіторської заборгованості підприємства

Джерело: розроблено автором на базі даних підприємства

Загалом, поточна дебіторська заборгованість визнається під час реалізації товарів (продукції), надання послуг та оцінюється за первісною вартістю. Тобто, підприємство має право відображати поточну дебіторську заборгованість після передачі права власності на товар при його реалізації на умовах відстрочення оплати.

Після відвантаження товару (продукції) покупцю за умовами договору на підставі складених первинних документів, які підтверджують факт передачі, підприємство відображає виникнення дебіторської заборгованості за наступною кореспонденцією рахунків: Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» Кт «Дохід від реалізації».

Виникнення дебіторської заборгованості пов'язано з принципом нарахування, сутність якого полягає в тому, що незалежно від сплати в момент відвантаження продукції, передачі послуг чи права власності на них підприємство відображає отримання доходу, а в разі відсутності оплати одночасно і дебіторську заборгованість [36].

Говорячи про оцінку поточної дебіторської заборгованості, необхідно відзначити, що оцінка дебіторської заборгованості здійснюється в три етапи:

- первісна оцінка;
- поточна оцінка (оцінка на дату балансу);
- оцінка при погашенні.

Оцінка дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги починається з її первісної оцінки, яка полягає в розрахунку вартості боргу, виходячи з фактичних витрат на його виробництво або придбання.

Загалом, первісна вартість дебіторської заборгованості не змінюється при зміні цін на продукції, товари, роботи, послуги, в зв'язку з чим виникають розбіжності між реальною (ринковою) вартістю та обліковою (балансовою) вартістю.

Облік розрахунків з різними дебіторами здійснюється в Журналі 3 та відомостях аналітичного обліку 3.1 - 3.6.

Розрахункові операції, операції з визнання і погашення поточної дебіторської заборгованості відображаються у Журналі 3 за кредитом рахунків 36, 37, 38. Записи в цьому Журналі здійснюються на підставі підсумкових даних відомостей 3.1 -3.6 та первинних документів.

У журналі 3 (стовпчик 5) відображують надходження коштів за реалізовану продукцію, роботи (послуги) за кредитом рахунка 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» у кореспонденції з дебетом рахунків (рядки 6-17), на які зараховано кошти.

Відомості аналітичного обліку як складова частина Журналу 3 на ТОВ «Остер» ведуться окремо за операціями на рахунках 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами». На рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» ведеться узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за виконані роботи, надані послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем.

На ТОВ «Остер» документом, що засвідчує заборгованість є контракт, який складається за кожним окремим контрагентом. На нашу думку, рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» доцільно деталізувати наступним чином (рис. 2.3).

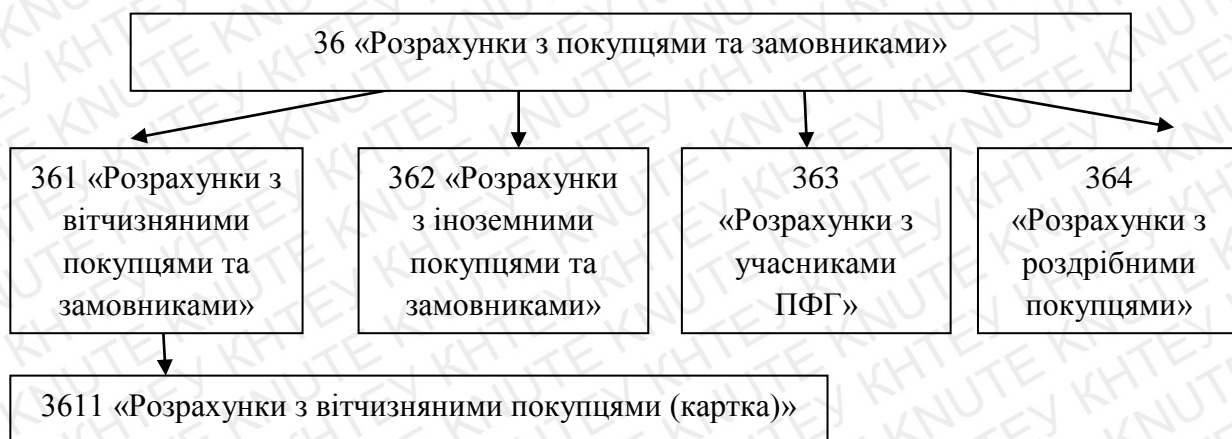

Рис. 2.3 Деталізація рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відповідно до внутрішнього плану рахунків ТОВ «Остер»

Джерело: розроблено автором

Аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками ведеться за кожним покупцем, за кожним пред'явленим до сплати рахунком, що повинно бути зазначено в Наказі про облікову політику.

Наведемо приклади обліку реалізації мінеральних добрив відповідно до договору купівлі-продажу (табл. 2.2). ТОВ «Остер» реалізувало мінеральні добрива за безготівковим розрахунком на суму 52 000 грн. з урахуванням ПДВ. Собівартість реалізації складає 32 000 грн.

Таблиця 2.2

Кореспонденція рахунків з обліку реалізації товарної продукції ТОВ «Остер»

Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума	Податковий облік	
	Д-т	К-т		ВД	ВВ
1. Визнаний дохід від реалізації мінеральних добрив	361	702	52000	43333	-
2. Нараховані податкові зобов'язання з ПДВ	702	641	8667	-	-
3. Відображена собівартість мінеральних добрив	902	281	32000	-	-
4. Отримана оплата від покупця за товар	311	361	52000	-	-

Джерело: розроблено автором на базі даних підприємства

В договірній документації ТОВ «Остер» може вказати, що реалізація мінеральних добрив може здійснюватись за попередньою оплатою. В даному випадку, кореспонденція рахунків з обліку господарської операції матиме наступний вигляд (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків з обліку реалізації продукції за попередньою оплатою ТОВ «Остер»

Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума	Податковий облік	
	Д-т	К-т		ВД	ВВ
1. Отримана від покупця попередня оплата за мінеральні добрива	311	681	52000,0	43333	-
2. Нараховані податкові зобов'язання з ПДВ	643	641	8667	-	-
3. Визнаний дохід від реалізації водопровідне устаткування	361	702	52000,0	-	-
4. Раніше отримана попередня оплата покупця закривається в рахунок виконаних зобов'язань з продажу мінеральних добрив	681	361	52000,0	-	-
5. Відображена сума ПДВ без включення в податкові зобов'язання	702	643	8667	-	-
6. Відображена собівартість мінеральних добрив	902	281	32000	-	-

Джерело: розроблено автором на базі даних підприємства

Загалом, аналітичний облік дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер» ведеться за кожним дебітором та за видами заборгованості. Регістром аналітичного обліку є реєстр дебіторів.

Наступним видом поточної заборгованості є розрахунки з різними дебіторами, їх облік ведеться на рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами». Даний рахунок має субрахунки, які відображено на рис. 2.3.

В свою чергу, субрахунок 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» має наступну деталізацію:

- 3771 розрахунки з іншими дебіторами (в національній валюті);
- 3772 розрахунки з іншими дебіторами (в іноземній валюті);
- 3773 розрахунки з робітниками та службовцями по інших операціях;
- 3774 розрахунки з робітниками та службовцями.

Рис. 2.3 Субрахунки до рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами»

Джерело: розроблено автором

На практиці підприємство використовує всі зображені на рисунку 2.3 субрахунки, крім одного – 376 «Розрахунки за позиками членам кредитних спілок».

Що стосується іншої дебіторської заборгованості, то вона наявна на ТОВ «Остер», так як видача позик передбачена статутом даного підприємства. Видача позики кожного разу оформляється договором у письмовій формі, може здійснюватися як в готівковій так і безготівковій формі, відповідно до заяви працівника.

Позика, що надається підприємством своїм працівникам є поворотною та безпроцентною. Якщо в договорі не встановлено термін погашення позики, то працівник мусить повернути позиву на протязі 79 календарних днів. Також позика може повертатись на підприємство за рахунок утримань із заробітної плати працівника. В даному випадку має підписатися додаткова угода, в якій передбачено зобов'язання працівника. Аналітичний облік на ТОВ «Остер» виданих своїм працівникам позик ведеться у розрізі договорів.

У таблиці 2.4 наведено типові кореспонденції ТОВ «Остер» з обліку іншої дебіторської заборгованості.

Таблиця 2.4

Облік іншої дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер»

№ по р.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Кредитний договір	Видано короткострокову позику працівнику Петренко О.М. в банку	377	31	377	31	7000
2.	-	Переведено раніше видану короткострокову позику до складу довгострокової	183	377	183	377	7000
3.	Прибутковий касовий ордер	Погашено довгострокову позику Остапенко Ю.М. шляхом внесення коштів до каси підприємства	30	183	30	183	7000

Джерело: розроблено автором на базі підприємства

Регістром аналітичного обліку розрахунків з дебіторами є реєстр дебіторів, у якому відображаються назви дебіторів, дата і документ, що засвідчують виникнення заборгованості, сума, дата і документ, що засвідчує погашення дебіторської заборгованості.

Що стосується субрахунку 371, то він призначений для обліку розрахунків за виданими авансами під поставку матеріальних цінностей. Аналітичний облік за рахунком 371 «Розрахунки за виданими авансами» ведеться за кожним окремим дебітором, який одержав авансовий платіж.

Кореспонденцію рахунків з обліку авансів виданих відображено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Операції на рахунку 371 «Розрахунки за авансами виданими»

№ по р.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Договір	Надано аванс ТОВ «Вюрт-Україна» в рахунок майбутньої поставки ТМЦ	371	311	371	311	1440

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8
2.	Податкова накладна	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	641	644	240
3.	Прибутковий касовий ордер	Надійшли ТМЦ від ТОВ «Вюрт-Україна»	20	631	20	631	1200
4.	Податкова накладна	Відображено ПДВ	644	631	644	631	240
5.	Акт взаємозаліку	Взаємозалік заборгованостей	631	371	631	371	1440

Джерело: розроблено автором на базі підприємства

Бухгалтерський облік виданих підзвітних коштів ведуть на активно пасивному субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами». По дебету рахунка відображають основні суми, видані підзвіт з каси, а одержані за чеками – з рахунків в банках або грошовим переказом через органи зв'язку. По кредиту рахунка відображають суми, що підтверджуються відповідними звітами і документами, а також внесені до каси готівкою для погашення невикористаних авансів.

Аналітичний облік 372 «Розрахунки з підзвітними особами» ведеться в розрізі фізичних осіб, які одержали грошові кошти підзвіт. Сальдо на рахунку 372 вказує на залишки одержаних підзвіт авансів, по яких ще не надано звіти. Кредитове сальдо відображає розмір перевитрат за авансовим звітом порівняно з сумою, одержаною підзвіт.

Звітність є заключним кроком системи бухгалтерського обліку. Операції з поточною дебіторською заборгованістю відображаються в Балансі в II розділі «Оборотні активи» (Додаток Г).

Підводячи підсумок викладеному матеріалу, необхідно відзначити, що належним чином організований облік допоможе в прийнятті управлінських рішень, важливу роль в якому відіграє організація обліку як дебіторської так і кредиторської заборгованостей підприємства.

2.3 Облік поточної дебіторської заборгованості в управлінні підприємством

Проведені дослідження стану управлінського обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер», дозволили оцінити систему управлінського обліку та встановити, що на досліджуваному підприємстві майже не ведуть управлінський облік загалом, та управлінський облік поточної дебіторської заборгованості зокрема. На підприємстві відсутня управлінська звітність з обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства.

Взагалі, від того, наскільки правильно визнано та оцінено поточну дебіторську заборгованість підприємства буде залежати величина дебіторської заборгованості в облікових регістрах та звітності підприємства, що в подальшому буде використовуватись для прийняття управлінських рішень. Також, від достовірності обліку поточної дебіторської заборгованості та вчасності її погашення буде залежати рівень платоспроможності підприємства та його фінансовий стан.

Як зазначалось, поточна дебіторська заборгованість на заключному етапі відображається у Балансі підприємства за чистою реалізаційною вартістю (рис. 2.4).

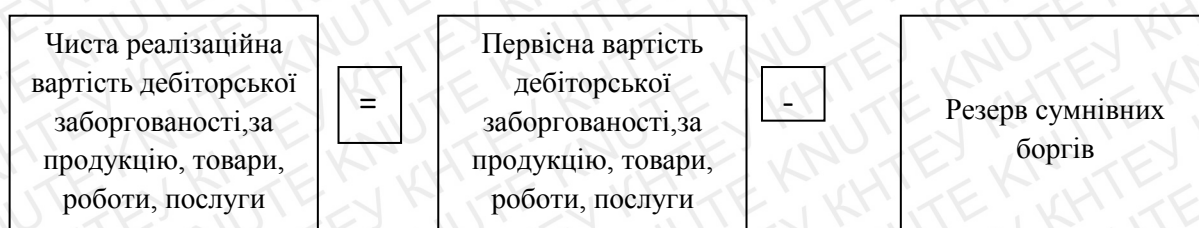

Рис. 2.4 Оцінка поточної дебіторської заборгованості в балансі підприємства

Джерело: розроблено автором на базі [12]

Необхідно відзначити, що величина резерву сумнівних боргів може визначатись за одним із наступних методів:

- застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості;

- застосування коефіцієнта сумнівності (рис. 2.5).

За методом застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості величина резерву визначається на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів.

За методом застосування коефіцієнта сумнівності величина резерву розраховується множенням суми залишку дебіторської заборгованості на початок періоду на коефіцієнт сумнівності. В свою чергу, коефіцієнт сумнівності може визначатися за наступними методами:

- визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході;
- класифікації дебіторської заборгованості за строками непогашення;
- визначення середньої питомої ваги списаної протягом періоду дебіторської заборгованості у сумі дебіторської заборгованості на початок відповідного періоду за попередні 3-5 років.

Рис. 2.5 Порядок визначення резерву сумнівних боргів за дебіторською заборгованістю

Джерело: [36]

Необхідно відзначити, що згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» сума резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути

більшою, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату.

Відповідно до Наказу про облікову політику (Додаток Б) ТОВ «Остер» встановило порядок визначення резерву сумнівних боргів на підставі класифікації дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги за термінами непогашення.

На нашу думку, класифікація дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги має здійснюватись групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи (табл. 2.6).

Коефіцієнт сумнівності має встановлюватись підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги за попередні звітні періоди.

Величина резерву сумнівних боргів визначається як сума добутоків поточної дебіторської заборгованості та коефіцієнта сумнівності відповідної групи (рис. 2.6).

$$\text{Резерв сумнівних боргів} = \text{Поточна дебіторська заборгованість} \times \text{Коефіцієнт сумнівності}$$

Рис. 2.6 Розрахунок резерву сумнівних боргів підприємства

Джерело: [36]

Коефіцієнт сумнівності, як правило, зростає зі збільшенням строків непогашення дебіторської заборгованості. Вважаємо за необхідне вдосконалили даний метод, вводячи певні критерії сумнівності заборгованості дебіторів:

- порушення справи про банкрутство;
- наявність претензій з боку інших контрагентів або держави;
- прострочення сплати боргу на n днів;
- ухилення дебіторів від спроб фіксування графіків погашення заборгованості.

Даний перелік може доповнюватись самим підприємством в залежності

від специфіки його діяльності. Якщо в якості критерію обрати кількість днів прострочення боргу, то можливо досягнути суттєвого зниження трудомісткості за умови автоматизованого обліку розрахунків з дебіторами. Сучасні програмні продукти для автоматизації бухгалтерського обліку контролюють строки заборгованості та дозволяють запрограмувати автоматичне нарахування резерву за умови прострочення боргу на певну кількість днів.

Таблиця 2.6

Відомість з розрахунку коефіцієнта сумнівності на основі класифікації дебіторської заборгованості за минулий період на ТОВ «Остер»

№ з/п	Назва дебітора	Кількість прострочених днів оплати							Всього
		0	Від 1 до 30	Від 31 до 90	Від 91 до 180	Від 181 до 270	Від 271 до 360	Більше року	
1.	ТОВ «Міланья»	-	30 тис. грн.	-	-	-	-	-	30 тис. грн.
2.	ТОВ «Глобус»	-	20 тис.грн	-	-	-	-	-	20 тис.грн
								
	Разом:		50 тис.грн	-	-	-	-	-	-
	Сума безнадійної заборгованості		10 тис.грн	-	-	-	-	-	-
	Коефіцієнт сумнівності =(сума безнадійної заборгованості/ разом)		0,2	-	-	-	-	-	X
	Сума резерву сумнівних боргів (рядок «Разом» x на відповідний коефіцієнт сумнівності)		10 тис.грн	-	-	-	-	-	10 тис.грн

Джерело: розроблено автором на базі підприємства

Заповнюючи таблицю необхідно враховувати умови договору з дебітором, а також кількість прострочених днів оплати від строку договору. Також за даними таблиці, можна визначити суму простроченої заборгованості за кожним з дебіторів. Якщо при аналізі дебіторської заборгованості виявлена безнадійна заборгованість, то її сума заноситься у рядок «Сума безнадійної

заборгованості « у відповідну колонку.

Дану таблицю ТОВ «Остер» може підлаштувати під власні потреби, деталізуючи або узагальнюючи інформацію про терміни прострочення дебіторської заборгованості зважаючи на те, що в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» немає чіткого визначення періодів непогашення дебіторської заборгованості.

Розрахована сума резерву сумнівних боргів включається до відповідної статті Балансу та одночасно до статті «Інші операційні витрати» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (Додаток Г).

В чинній нормативно-правовій базі не встановлено обмеження, щодо створення резерву сумнівних боргів. Тобто, підприємство може самостійно визначати та прописувати в Наказі про облікову політику, за якими видами дебіторської заборгованості доцільно створювати резерв сумнівних боргів.

Необхідно відзначити, що відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» підприємства мають в примітках до фінансової звітності розкривати інформацію щодо переліку дебіторів та сум дебіторської заборгованості пов'язаних сторін, з виділенням внутрішньо-групового сальдо дебіторської заборгованості. Так, під час визнання доходу за операціями з пов'язаними сторонами підприємства використовують інші методи оцінки визнання доходу ніж за звичайних обставин реалізації продукції, робіт, послуг стороннім особам. На нашу думку, підприємства мають визначитись в обліковій політиці із переліком пов'язаних сторін, а також методами оцінки доходу та встановити доцільність (або недоцільність) формування резервів під покриття збитків таких операцій.

Також, в обліковій політиці підприємства мають уточнити під яку поточну дебіторську заборгованість будуть створюватись резерви сумнівних боргів (наприклад, чи буде створюватись резерв під такі види заборгованості, як розрахунки за претензіями, розрахунки з відшкодування матеріальних збитків).

Отже, удосконалення упалінського обліку дебіторської заборгованості

має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню облікової інформації, достовірності даних про стан розрахунків з дебіторами та розрахункову дисципліну підприємства. На нашу думку, керівнику ТОВ «Остер» з метою отримання оперативної та дієвої інформації, необхідно звернути увагу на дану ділянку бухгалтерського обліку, та забезпечити якісну організацію облікового процесу із залученням відповідного фахівця.

Висновки за розділом 2

На підставі проведеного дослідження обліку поточної дебіторської заборгованості ТОВ «Остер» можна зробити наступні висновки:

1. Дослідження проводилось на базі даних ТОВ «Остер» яке займається реалізацією хімічної продукції (хімічними речовинами, мінеральними добривами, засобами захисту рослин). Для забезпечення своєї діяльності, за рахунок вкладів учасників створено статутний фонд у розмірі 174 тис. грн. Відповідно до Наказу про облікову політику підприємства на підприємстві застосовується журнально-ордерна система обліку. Підприємство здійснює облік відповідно до П(С)БО та використовує стандартний план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій.

2. Проведені дослідження первинного обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Остер», дозволили узагальнити первинні документи та згрупувати первинні документи та облікові регістри відповідно до видів дебіторської заборгованості.

3. На нашу думку, з метою недопущення фіктивної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер» необхідно чітко організувати процес документообігу первинних документів. Враховуючи особливості діяльності ТОВ «Остер» нами запропонована модель організації документообігу та первинного обліку документів. Дані пропозиції дозволять удосконалити обліковий процес досліджуваного підприємства, та посилити контроль за правильністю відображення операцій з дебіторською заборгованістю в системі бухгалтерського обліку.

4. Загалом, поточна дебіторська заборгованість визнається під час реалізації товарів (продукції), надання послуг та оцінюється за первісною вартістю. Тобто, підприємство має право відображати поточну дебіторську заборгованість після передачі права власності на товар при його реалізації на умовах відстрочення оплати. В роботі розкрито порядок оцінки поточної дебіторської заборгованості підприємства, а також запропоновані аналітичні рахунки до рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

5. В роботі розкритий порядок облікового відображення резерву сумнівних боргів за поточною дебіторською заборгованістю. Встановлено, що з метою покращення розрахунку резерву сумнівних боргів запропоновано класифікувати поточну дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи. Коефіцієнт сумнівності має встановлюватись підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги за попередні звітні періоди. Запропоновані відповідні критерії сумнівності заборгованості дебіторів:

- порушення справи про банкрутство;
- наявність претензій з боку інших контрагентів або держави;
- прострочення сплати боргу на n днів;
- ухилення дебіторів від спроб фіксування графіків погашення заборгованості.

6. Запропонована до впровадження «Відомість з розрахунку коефіцієнта сумнівності на основі класифікації дебіторської заборгованості за минулий період». Використання в практичній діяльності ТОВ «Остер» даної таблиці дозволить підприємству згрупувати дебіторську заборгованість за термінами прострочення, а також дозволить полегшити порядок визначення резерву сумнівних боргів.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «ОСТЕР»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер»

Оцінюючи систему бухгалтерського обліку, яка діє на ТОВ «Остер», нами встановлено, що основними проблемами обліку поточної дебіторської заборгованості є:

- 1) недостатність облікової аналітичної інформації про стан розрахунків з дебіторами підприємства з метою прийняття управлінських рішень щодо покращення розрахункової дисципліни на підприємстві;
- 2) недосконалість облікової політики в частині розкриття порядку відображення інформації про дебіторську заборгованість в системі бухгалтерського обліку;
- 3) відсутність внутрішньої звітності в частині облікового відображення процесу виникнення та погашення дебіторської заборгованості підприємством;
- 4) недосконалість методики визначення резерву сумнівних боргів за поточною дебіторською заборгованістю підприємства.

Зважаючи на це, на нашу думку потребують удосконалень організаційно-методичні засади обліку дебіторської заборгованості підприємства.

В попередньому розділі випускної кваліфікаційної роботи ми розкривали субрахунки на яких відображається поточна дебіторська заборгованість підприємства. На нашу думку, та деталізація рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» яка передбачена чинним законодавством [40] потребує удосконалень. Доцільно розмежовувати покупців та замовників товарів та продукції відповідно. Зважаючи на це, запропоновані додаткові аналітичні рахунки до рахунку 36 «Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками», а саме рахунок 365 «Розрахунки із вітчизняними замовниками»

та рахунок 366 «Розрахунки із іноземними замовниками». Дана деталізація дозволить підвищити аналітичність розрахунків з дебіторами та відокремити передачу готової продукції замовникам та товарів покупцям.

Також, відповідно до Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та зобов'язань [40], субрахунок 363 «Розрахунки з учасниками ПФГ» не містить характеристики щодо його застосування.

Враховуючи те, що торговельні підприємства для дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги використовують такий фінансовий інструмент як факторинг, то в даному випадку доцільно запропонувати окремі аналітичні рахунки для обліку аутсорсингу, факторингу дебіторської заборгованості. Загалом, відповідно до чинного законодавства, відступлення прав грошової вимоги з укладанням договору відображають за допомогою субрахунку 377.

Віднесення продажу дебіторської заборгованості за товари роботи послуги до складу іншої дебіторської заборгованості у разі передачі боргових прав аутсортеру (фактору) є логічним і методологічно правильним кроком, але викликає перекручення інформації, що негативно впливає на якість прийняття управлінських рішень. Для обліку аутсорсингу пропонуємо ввести до Плану рахунків окремий субрахунок рахунку 37 "Розрахунки з факторингу" з деталізацією в аналітичному обліку. Дані пропозиції ми узагальнили в розробленому нами внутрішньому плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та зобов'язань ТОВ «Остер» (Додаток Е).

Також, наступним напрямом удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості є розширення інформації про дебіторську заборгованість в обліковій політиці ТОВ «Остер». Так, в Наказі про облікову політику досліджуваного підприємства (Додаток Б) розкрита інформація тільки про те, що підприємство має створювати резерв сумнівних боргів на підставі класифікації дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги за термінами її непогашення.

На нашу думку, інформація про організацію обліку дебіторської заборгованості має бути розширеною та більш інформативною. Доцільно елементи облікової політики щодо обліку дебіторської заборгованості представити у наступному вигляді : види діяльності підприємства; форма ведення обліку, визнання та оцінка дебіторської заборгованості, класифікація дебіторської заборгованості, визнання заборгованості сумнівною, метод та період нарахування резерву сумнівних боргів, визнання заборгованості сумнівною, метод та період нарахування резерву сумнівних боргів, визнання заборгованості безнадійною, порядок списання безнадійної заборгованості (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Елементи облікової політики підприємства щодо обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Остер»

№ з/п	Елемент облікової політики	Характеристика елемента облікової політики
1	2	3
1	Види діяльності підприємства	Необхідно чітко визначити види діяльності, якими займається підприємство, від цього залежить вибір заборгованості на яку нараховується резерв. Окремо зазначити перелік видів діяльності, що входять до операційної, фінансової та інвестиційної
2	Форма ведення обліку	Зазначення форми ведення бухгалтерського обліку, що безпосередньо впливає на сукупність та послідовність використання облікових регістрів. Форма ведення обліку може бути ручна (журнальна; журнально-ордерна та ін.) і комп'ютеризована.
3	Визнання та оцінка дебіторської заборгованості	Передбачити в наказі додатково умови застосування оцінки заборгованості за справедливою вартістю, що відповідає вимогам концепції управління вартістю підприємства.
4	Класифікація та аналітика дебіторської заборгованості	Необхідно передбачити та закріпити в Наказі перелік класифікаційних ознак та види на які поділяється дебіторська заборгованість для тих чи інших управлінських потреб та вказати відповідно до обраної класифікації розрізи аналітики для обліку заборгованості.

Продовження таблиці. 3.1

1	2	3
5	Визнання заборгованості сумнівною	Зазначаються критерії визнання дебіторської заборгованості сумнівною і джерела отримання інформації, а саме: прострочення боржником терміну погашення (підтвердженням є договори або рахунки); порушення справи про визнання боржника банкрутом (підтвердження-відповідні постанови суду)
6	Період та метод нарахування резерву сумнівних боргів	Визначити термін проведення інвентаризації дебіторської заборгованості для створення резерву сумнівних боргів: на початку чи в кінці року. Зазначається вид методу нарахування резерву, також терміни та підстави його нарахування: - На підставі платоспроможності окремих дебіторів (зазначити перелік документів за якими визначається така платоспроможність); - На підставі класифікації дебіторської заборгованості за термінами виникнення (зазначити на які групи за строком вона розподіляється).
7	Визнання заборгованості безнадійною	Визначаються критерії віднесення дебіторської заборгованості до безнадійної відповідно до бухгалтерського та податкового законодавства.
8	Порядок списання безнадійної заборгованості	Зазначити порядок за яким списується безнадійна заборгованість, зокрема закріпити в Наказі, що заборгованість списується з балансу відповідно до розпорядження керівника на підставі проведення інвентаризації та письмового обґрунтування доцільності списання

Джерело: розроблено автором на базі підприємства

Дані елементи облікової політики мають бути відображені в Наказі про облікову політику ТОВ «Остер» із визначенням тих варіантів, які обрало підприємство в частині облікового відображення дебіторської заборгованості. Також, підприємству доцільно до облікової політики підкласти відповідні додатки, а саме: внутрішній план рахунків (нами розроблено та запропоновано до впровадження на ТОВ «Остер» (Додаток Е); Положення про ведення претензійної роботи; Положення про порядок створення та використання резервів підприємства, а також графік документообігу.

Також, одним із напрямків удосконалення облікового відображення дебіторської заборгованості підприємства є розроблення бюджетів, тобто застосування системи бюджетування. Бюджетування може ефективно вплинути на оптимізацію грошових потоків підприємства, визначення достовірних

планових показників, а також прийняття ефективних управлінських рішень.

Бюджетне планування має складатись із наступних етапів:

- підготовка до планування;
- формування плану-бюджету дебіторської заборгованості;
- контроль за виконанням бюджетів.

Доцільно зобразити зразок бюджету дебіторської заборгованості на відповідний період (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Графік очікуваних надходжень на ТОВ «Остер», грн

Показник	Квартал				Разом за рік
	1	2	3	4	
Дебіторська заборгованість на 1 січня					
Реалізація у 1-у кварталі:					
	100				
Реалізація у 2-у кварталі:					
		110			
Реалізація у 3-у кварталі:					
			95		
Реалізація у 4-у кварталі					
				85	390

Джерело: розроблено автором на базі підприємства

Існують різні підходи до формування бюджетів «знизу вгору», «зверху вниз». Бюджетування «знизу вгору» передбачає формування бюджетів відповідними структурними підрозділами підприємства та передачу планової інформації керівництву підприємства для визначення за ними агрегованих результативних показників. Якщо застосовується бюджетування «зверху вниз» бюджет формується виходячи із цільових показників встановлених керівництвом підприємства.

На нашу думку, для ТОВ «Остер» доцільно застосувати модель бюджетування дебіторської заборгованості «знизу вгору», де менеджери різних підрозділів будуть планувати результати діяльності підприємства та надавати інформацію системі управління з метою складання бюджету (графіку)

надходжень грошових коштів від дебіторів (приклад бюджету наведено в табл. 3.2). На нашу думку, важлива роль в консолідації та оцінці сформованих бюджетів має відводитись фінансовому відділу або економічній службі ТОВ «Остер», яка зможе узагальнити надану інформацію та оцінити прогнозовані фінансові результати підприємства.

Отже, важливим елементом облікового процесу є удосконалення організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості в частині деталізації елементів облікової політики підприємства, а також удосконалення управлінського обліку в частині бюджетування грошових надходжень за розрахунками з дебіторами.

3.2. Удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості за умов застосування інформаційних систем і технологій

В сучасних умовах господарювання, автоматизація бізнес-процесів загалом та бухгалтерського обліку є однією із найважливіших стадій технічного прогресу. ТОВ «Остер веде бухгалтерський облік з використанням програми «1С: Підприємство 7.0».

Ми пропонуємо удосконалити облік поточної дебіторської заборгованості шляхом оновлення автоматизованої програми та використання більш нової версії «1С Підприємство 8.3: Бухгалтерія для України». Даний програмний продукт дозволяє використовувати розгалужену систему аналітичного обліку дебіторської заборгованості, формувати різну внутрішню звітність щодо виникнення та погашення дебіторської заборгованості підприємства.

Необхідно відзначити, що в програмі 1С є вкладка «Монітор бухгалтера» яка дозволяє отримати оперативні дані крім іншого і про дебіторську заборгованість.

У секції «Кредиторська та дебіторська заборгованість» відображаються зміни що стосуються як кредиторської так і дебіторської заборгованостей в динаміці (рис. 3.1).

На нашу думку, бухгалтерський облік тільки покращиться, а інформаційна цінність облікової інформації підвищиться якщо підприємство деталізує заборгованість за наступними критеріями та відобразить це графічно.

Доцільно поділяти дебіторську заборгованість наступним чином:

- 1) Дебіторська заборгованість, термін оплати якої не настав.
- 2) Прострочена дебіторська заборгованість (1-30 днів; 31-90 днів; понад 90 днів).

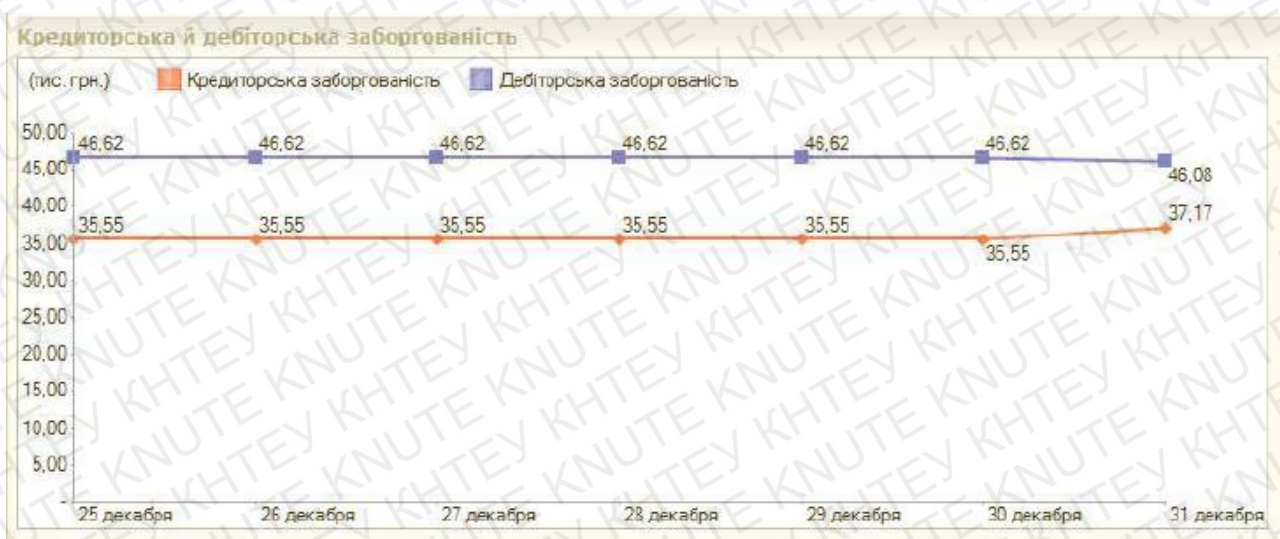

Рис. 3.1 Графік дебіторської та кредиторської заборгованостей у вкладці «Монітор»

Джерело: розроблено автором на базі підприємства

Праворуч від графіку у табличній формі відображаються найбільші дебітори та кредитори, інші дебітори та кредитори відображаються одним рядком («Інші») (рис. 3.2).

Кредитори		Дебітори	
Найменування організації	Сума	Найменування організації	Сума
Всього	37 168,80	Всього	46 077,60
ТРЕЙДІНВЕСТ ПЛЮС	35 340,00	КАТАЛІЗ І ЕКОЛОГІЯ	37 674,00
ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІН-Т МЕТАЛІВ ТА СПЛАВІВ НАН УКРАЇНИ	1 622,05	ЧеркасиЕлеваторМаш	7 689,60
ВІДІКАСТ	205,00	Янченко Юрій Володимирович	714,00
ХРЕЩАТИК	1,75	ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІН-Т МЕТАЛІВ ТА СПЛАВІВ НАН УКРАЇНИ	

Рис. 3.2 Дебітори та кредитори у вкладці «Монітор»

Джерело: розроблено автором на базі підприємства

заборгованості на основі інтегрованої бази даних клієнтів [19]. Інформаційна модель інтегрованих баз даних містить інформацію про контрагентів, наявність договірних відносин, стан дебіторської заборгованості та порядок її погашення. Важливо з метою удосконалення обліку дебіторської заборгованості доповнити існуючу облікову інформацію додатковою інформацією про дебіторську заборгованість (рис. 3.5).

Рис. 3.5 Інформаційна модель інтегрованої бази даних розрахунків з контрагентами для автоматизації обліку дебіторської заборгованості

Джерело: розроблено автором на базі підприємства

Відповідно до даної запропонованої моделі, в єдину інформаційну базу доцільно вносити договірні умови з контрагентами (майбутніми дебіторами).

Необхідно відзначити, що облік розрахунків між контрагентами ведеться

в розрізі виникнення та виконання договорів між контрагентами.

На базі договірних умов між підприємством та контрагентом, що занесений в єдину автоматизовану базу даних, бухгалтер може автоматизовано надсилати рахунки – фактури на оплату товарів ТОВ «Остер». Через клієнт-банк підприємство отримує банківське інформування про сплату за товар.

Підключення до єдиної бази даних електронних гарантів забезпечує оперативне та конфіденційне погашення заборгованості підприємства.

Також, єдину базу даних доцільно використовувати для контролю за станом розрахунків з дебіторами та формуванням резерву сумнівних боргів. Використовуючи єдину базу даних, підприємство може в автоматичному режимі прогнозувати можливість погашення заборгованості дебіторами. З єдиної бази даних можна отримати інформацію про платоспроможність дебіторів, сум безнадійної дебіторської заборгованості за різними операціями, класифікацію заборгованості за кожним контрагентом.

Отже, в роботі запропоновано удосконалити автоматизовану систему бухгалтерського обліку загалом та обліку поточної дебіторської заборгованості шляхом впровадження програми «1С:Підприємство 8.3». Доцільно удосконалити вкладку «Монітор» ПП 1С шляхом деталізації облікової інформації: графік дебіторської та кредиторської заборгованості відповідними термінами для дебіторської заборгованості; дебіторська заборгованість термін оплати якої не настав; прострочена дебіторська заборгованість з відповідним терміном прострочення.

Висновки за розділом 3

На підставі проведеного дослідження удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості ТОВ «Остер» можна зробити наступні висновки:

1. В роботі критично оцінено стан бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Остер» та визначені основні проблеми обліку. Запропоновані аналітичні рахунки до субрахунку 36 «Розрахунки з покупцями

та замовниками» та субрахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами». Дані пропозиції внесені до внутрішнього плану рахунків розробленого та запропонованого до впровадження на ТОВ «Остер».

2. В Наказі про облікову політику досліджуваного підприємства розкрита інформація тільки про те, що підприємство має створювати резерв сумнівних боргів на підставі класифікації дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги за термінами її непогашення. На нашу думку, інформація про організацію обліку дебіторської заборгованості має бути розширеною та більш інформативною, тому запропоновано деталізувати інформацію яка наведена в Наказі про облікову політику підприємства.

3. Встановлено, що одним із напрямків удосконалення облікового відображення дебіторської заборгованості підприємства є розроблення бюджетів, тобто застосування системи бюджетування. Бюджетування може ефективно вплинути на оптимізацію грошових потоків підприємства, визначення достовірних планових показників, а також прийняття ефективних управлінських рішень. В роботі наведений графік очікуваних надходжень коштів від дебіторів на ТОВ «Остер».

4. В роботі запропоновано удосконалити автоматизовану систему бухгалтерського обліку загалом та обліку поточної дебіторської заборгованості шляхом впровадження програми «1С: Підприємство 8.3». Доцільно удосконалити вкладку «Монітор» ПП 1С шляхом деталізації облікової інформації: графік дебіторської та кредиторської заборгованості відповідними термінами для дебіторської заборгованості; дебіторська заборгованість термін оплати якої не настав; прострочена дебіторська заборгованість з відповідним терміном прострочення.

5. Запропонована інформаційна модель інтегрованої бази даних розрахунків з контрагентами для автоматизації обліку дебіторської заборгованості. Впровадження в практичну діяльність даної моделі дозволить автоматизувати розрахункові операції між контрагентами, посилити контроль за вчасністю погашення дебіторської заборгованості.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Розкрито економічну сутність, класифікацію та оцінку поточної дебіторської заборгованості. Встановлено, що дебіторська заборгованість відноситься до оборотних активів та представляє собою заборгованість як фізичних так і юридичних осіб щодо оплати товарів, робіт, послуг. Методологічні засади обліку дебіторської заборгованості розкриті в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», а також в П(С)БО 13 «Фінансові інструменти». В роботі зазначено, що сутність дебіторської заборгованості розкриті в даних стандартах по різному.

В роботі наведена класифікація дебіторської заборгованості, та розкриті класифікаційні ознаки за якими підприємства можуть поділяти дебіторську заборгованість та деталізувати облікову інформацію з метою прийняття виважених управлінських рішень.

В роботі запропоновано крім загальновідомих класифікаційних ознак, використовувати ознаку «за ступенем дотримання фінансової дисципліни». За даною ознакою дебіторську заборгованість доцільно поділяти на допустиму та невиправдану. Дана ознака дозволить виділити із усієї дебіторської заборгованості ту яка є найбільш ризикованою та потребує посиленої уваги.

2. Оцінено нормативно-правове регулювання обліку поточної дебіторської заборгованості підприємства. Розкриті основні нормативно-правові документи які регулюють облік дебіторської заборгованості підприємства. Нормативно - правові документи поділені на рівні регламентації та надана коротка їх характеристика.

3. Наведено порядок організації обліку поточної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер». Дослідження проводилось на базі даних ТОВ «Остер» яке займається реалізацією хімічної продукції (хімічними речовинами,

мінеральними добривами, засобами захисту рослин). Для забезпечення своєї діяльності, за рахунок вкладів учасників створено статутний фонд у розмірі 174 тис. грн. Відповідно до Наказу про облікову політику підприємства на підприємстві застосовується журнально-ордерна система обліку. Підприємство здійснює облік відповідно до П(С)БО та використовує стандартний план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій.

Проведені дослідження первинного обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Остер», дозволили узагальнити первинні документи та згрупувати первинні документи та облікові регістри відповідно до видів дебіторської заборгованості.

На нашу думку, з метою недопущення фіктивної дебіторської заборгованості на ТОВ «Остер» необхідно чітко організувати процес документообігу первинних документів. Враховуючи особливості діяльності ТОВ «Остер» нами запропонована модель організації документообігу та первинного обліку документів. Дані пропозиції дозволять удосконалити обліковий процес досліджуваного підприємства, та посилити контроль за правильністю відображення операцій з дебіторською заборгованістю в системі бухгалтерського обліку.

Загалом, поточна дебіторська заборгованість визнається під час реалізації товарів (продукції), надання послуг та оцінюється за первісною вартістю. Тобто, підприємство має право відображати поточну дебіторську заборгованість після передачі права власності на товар при його реалізації на умовах відстрочення оплати. В роботі розкрито порядок оцінки поточної дебіторської заборгованості підприємства, а також запропоновані аналітичні рахунки до рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

4. В роботі розкрито фінансовий облік поточної дебіторської заборгованості підприємства. Встановлено, що з метою покращення розрахунку резерву сумнівних боргів запропоновано класифікувати поточну дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги за строками її

непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи. Коефіцієнт сумнівності має встановлюватись підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги за попередні звітні періоди. Запропоновані відповідні критерії сумнівності заборгованості дебіторів:

- порушення справи про банкрутство;
- наявність претензій з боку інших контрагентів або держави;
- прострочення сплати боргу на n днів;
- ухилення дебіторів від спроб фіксування графіків погашення заборгованості.

В Наказі про облікову політику досліджуваного підприємства розкрита інформація тільки про те, що підприємство має створювати резерв сумнівних боргів на підставі класифікації дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги за термінами її непогашення. На нашу думку, інформація про організацію обліку дебіторської заборгованості має бути розширеною та більш інформативною, тому запропоновано деталізувати інформацію яка наведена в Наказі про облікову політику підприємства.

Запропонована до впровадження «Відомість з розрахунку коефіцієнта сумнівності на основі класифікації дебіторської заборгованості за минулий період». Використання в практичній діяльності ТОВ «Остер» даної таблиці дозволить підприємству згрупувати дебіторську заборгованість за термінами прострочення, а також дозволить полегшити порядок визначення резерву сумнівних боргів.

5. Розкрито облік виникнення та погашення поточної дебіторської заборгованості в управлінні підприємством. В роботі критично оцінено стан бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Остер» та визначені основні проблеми обліку. Запропоновані аналітичні рахунки до субрахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та субрахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами». Дані пропозиції внесені до внутрішнього плану рахунків розробленого та запропонованого до впровадження на ТОВ «Остер».

6. Встановлено, що одним із напрямків удосконалення облікового відображення дебіторської заборгованості підприємства є розроблення бюджетів, тобто застосування системи бюджетування. Бюджетування може ефективно вплинути на оптимізацію грошових потоків підприємства, визначення достовірних планових показників, а також прийняття ефективних управлінських рішень. В роботі наведений графік очікуваних надходжень коштів від дебіторів на ТОВ «Остер».

7. В роботі запропоновано удосконалити автоматизовану систему бухгалтерського обліку загалом та обліку поточної дебіторської заборгованості шляхом впровадження програми «1С:Підприємство 8.3». Доцільно удосконалити вкладку «Монітор» ПП 1С шляхом деталізації облікової інформації: графік дебіторської та кредиторської заборгованості відповідними термінами для дебіторської заборгованості; дебіторська заборгованість термін оплати якої не настав; прострочена дебіторська заборгованість з відповідним терміном прострочення.

Запропонована інформаційна модель інтегрованої бази даних розрахунків з контрагентами для автоматизації обліку дебіторської заборгованості. Впровадження в практичну діяльність даної моделі дозволить автоматизувати розрахункові операції між контрагентами, посилити контроль за вчасністю погашення дебіторської заборгованості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Н.С., Топоркова О.В., Євлаш Т.О., Говоруха О.О. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі: монографія. Харків: ХДУХТ, 2016. 285 с
2. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посібник / П.Й. Атамас.- 2-ге вид. доповн. І переробл. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392с.
3. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. -184 с.
4. Береза С.Л. Проблема визначення дебіторської заборгованості в обліку / С.Л. Береза // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки: зб. наук. пр. – 2003. – № 4(26). – С. 32-37.
5. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік і аудит. Термінологічний українсько-російсько-англійський словник /Ю.А. Верига, В.Л. Іщенко, Т.В. Гладких та ін. – Київ: «Центр учбової літератури», 2012. – 292 с.
6. Белокоз О. Відмінності між вітчизняними та міжнародними підходами до оцінки дебіторської заборгованості торговельних підприємств / О. Белокоз // Галицький економічний вісник. – 2010. _ № 3. – С. 197 – 201.
7. Бухгалтерський облік в управління підприємством: навч. посібник / Л. Лаговська, Легенчук С.Ф., Кузь В.І., Кучер С.В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.-418с.
8. Бухгалтерський облік в управління підприємством: навчальний посібник / Лаговська О.А., Легенчук С.Ф., Кузь В.І., Кучер С.В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 418с.
9. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за Міжнародними стандартами. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2013. – 1072 с.
10. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник.-Київ: «Центр учбової

літератури», 2018.-534с.

11. Грицай О.І., Станасюк Н.С. Управління дебіторською заборгованістю підприємства в контексті її обліково-аналітичного забезпечення / О.І. Грицай // Вісник Мукачівського державного університету №15. – 2018р. – с.825-832.

12. Давидюк Т.В. Визнання та оцінка поточної дебіторської заборгованості: напрями удосконалення. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю, аналізу. ISSN 1994-1749.2012. Вип. 1(22). С. 102–108.

13. Державний комітет статистики – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

14. Дубровська Є.В. Дослідження сутності поняття «Дебіторська заборгованість» / Є.В. Дубровська // Вісник Сумського державного університету. Серія: Економіка: зб. наук. пр. – 2012. – № 2. – С. 202-205.

15. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посібник / І.В. Жолнер.- К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368с.

16. Закревська О.Ю. Облік і контроль поточної дебіторської заборгованості підприємств торгівлі: дис. кандидата екон. наук : 08.06.04 / Закревська О.Ю. – Київ, 2018. – 229 с.

17. Зінченко О.В., Крутих О.В. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості для потреб облікової системи підприємства, Інфраструктура ринку, вип.. 25, 2018 – URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/25_2018_ukr/136.pdf

18. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 29 — URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z089399>.

19. Кручак Л., Муравський В. Автоматизація обліку дебіторської заборгованості на основі інтегрованої бази даних контрагентів // Вісник Тернопільського національного економічного університету №1, 2017р.-с.12-17.

20. Левченко З.М. Формування облікової політики підприємства щодо

обліку дебіторської заборгованості // Інфраструктура ринку. Випуск 20 – 2018р. – с.274-277.

21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації». Міжнародний документ від 01.01.2011 р. – URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_07

22. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання». Міжнародний документ від 01.01.2012 р. – URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_029

23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». Міжнародний документ від 01.01.2012 р. – URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_015.

24. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), 2014. – http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=408095&cat_id=408093&ctime=1423500775962

25. Момот Т.В., Сучасні моделі управління дебіторською заборгованістю на підприємстві [Текст] // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – №6. – С. 9-17

26. Москалюк Г.О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". — No721 — 2012. — С.173—178.

27. Неживенко А.П. Методика обліку дебіторської заборгованості і основні напрямки її вдосконалення // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. — Сер.: Економічні науки. — 2013. — № 7. — С. 165—170.

28. Нашкерська Г. Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги//Бухгалтерський облік і аудит,-№11,-2013,-с.31-37

29. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 року за № 336/22868

30. Облік у галузях економіки : навч. посіб./ В.Ф. Максимова, З.В. Кузіна,

Л.М. Стиренко, Т.Г. Степова: за ред. С.Ф. Максимової. – К. Центр учбової літератури, 2010 – 496с.

31. Островерхова Р.Е. Організація обліку: навч. посіб / Р.Е. Островерхова – 2-ге видання перробота доповнення – К.: «Центр учбової літератури», 2018 – 408с.

32. Палий В. Ф. Международные стандарты учета и финансовой отчетности: Учебник. – М.: ИНФРА-М, 2012. – 472 с.

33. Партин Г.О. Управлінський облік: [Навч. посіб. – 2-ге вид. випр. і доп.] / Г.О. Партин, А.Г. Загородній. – К.: Знання, 2013. – 303 с.

34. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–V із змінами і доповненнями – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

35. Подолянюк Р.В. Актуальні проблеми обліку дебіторської заборгованості / Р.В. Подолянюк// Управління розвитком.- 2012.- №4.-С.114-116.

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затв. Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 р. № 237 – URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0725-99>

37. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : Наказ Міністерства фінансів України від N 20 від 31.01.2000 (Редакція від 18.03.2014) – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>

38. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» 29.11.1999р. № 290 – URL: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/psbu15/>

39. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» 31.12.1999р. № 318 - URL: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/psbu16/>

40. Положення(стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затв. Наказом Міністерства фінансів України 30.11.2001 р. № 559, зареєстр. в Міністерстві юстиції України 19.12.2001 р. за №1050/6241 – URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>.

41. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>

/main.cgi?nreg=3125

42. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 23.04.2014 №23 – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

43. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності №433 від 28.03.2013р. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>

44. Про затвердження порядку подання фінансової звітності від 28.02.2000р. № 419 — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>

45. Про затвердження форми Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, та Порядку його складання. Наказ Мінфіну від 05.12.2012 р. № 1276 – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2185>

46. Про службові відрядження в межах України та за кордон: інструкція, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. № 59 (у редакції наказу МФУ від 17.03.2011р. №362) – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98>

47. Романів Є.М. Проблеми обліку розрахунків з покупцями і замовниками та порядок бухгалтерського обліку розрахунків – URL: <http://www.uk.orgsun.com/1/1/635-1.php>

48. Сатур В.С. Розробка пропозицій щодо удосконалення ведення обліку дебіторської заборгованості – URL: http://wwwnbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/VPozhdyu_econ/2014_2/35.pdf

49. Сінельник М. М. Управління дебіторською заборгованістю та задачі її обліку на підприємствах торгівлі // Матеріали VI регіональної студентської науково-практичної конференції «Облік, аналіз і аудит: сучасний стан і проблеми розвитку». -1 том. –Донецьк: ДонНТУ, 2015. –С. 96-

50. Скоробагатова В.В. Методика бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості як складової змішаних активів/В.В. Скоробагатова// Сталий розвиток економіки.-2014.-№7 (17).-С. 270-276.

51. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2014. – 411 с.

52. Сурніна К.С. Удосконалення обліку і аналізу дебіторсько-кредиторської заборгованості: проблеми теорії та практики: кандидата екон. наук : 08.06.04 / Сурніна Катерина Станіславівна. – Луганськ, 2011. – 229 с.

53. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський, фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник/ Н.М. Ткаченко – 5-те вид., допов. І перероб. – К.: Алерта, 2011. -976с.

54. Топоркова О.В., Євлаш Т.О. Деякі аспекти оцінки дебіторської заборгованості в обліку – URL: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/3257/1/15.pdf>

55. Управлінський облік: навчально-практичний посібник.-2-ге вид., переробі доп. / О.М. Брадул, В.А. Шепелюк – К.: «Видавничий дым «Кондор», 2017 - 352с.

56. Фаріон І.Д, Писаренко Т.М. Управлінський облік: підручник / І.Д. Фаріон, Т.М. Писаренко – К.: Центр учбової літератури, 2017.-792с.

57. Фінансовий облік: Підручник / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко, І. Ю. Кравченко. - К. : Лібра, 2015. - 974 с.

58. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник /М.Ф. Огійчук, Л.О. Сколотій, М.І. Беленкова та ін. / За ред. Проф. М.Ф. Огійчука.- 7-ме вид., перероб. І допов. – К.: Алерта, 2016. – 1040с.

59. Хендриксен Э.С. Теория бухгалтерського учета: [пер. с англ.] / Э.С. Хендриксен, М.Ф. Ван Бреда / Под ред. проф. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2010. – 576 с.

60. Цегельник Н. Оцінка дебіторської заборгованості в системі розрахунків із покупцями підприємства/ Н. Цегельник // Агросвіт.-2013.- №6-С.51-55.

61. Чалий І. БуХХХоблік для дорослих: МСФЗ-трансформація. Управління прибутком. Податки /І. Чалий. – Х.: Фактор, 2011. – 400 с.

62. Чухно С.І. Методика аналізу дебіторської заборгованості підприємства / С.І. Чухно – URL: <http://intkonf.org/chuhno-is-metodika-analizu-debitorskoyi-zaborgovanosti-pidpriemstva>.

63. Яременко Л.М. Особливості обліку дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах / Л.М. Яременко // Економічний вісник університету: збірник наукових праць учених та аспірантів. – 2016. – Вип. 29/2. – С. 343-347.

64. Яременко Л.М. Формування обліково-аналітичної інформації в управлінні дебіторською заборгованістю підприємства / Л.М. Яременко // Економічний вісник університету: збірник наукових праць учених та аспірантів. – 2017. – 12. Вип. 32/1. – С. 123-130.

ДОДАТКИ

Додаток А

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

„ЗАРЕЄСТРОВАНО”

*Протокол № 1
Загальних зборів учасників
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ОСТЕР»
від 23 березня 2016 року*

*Управління економіки виконавчого комітету
міської Ради народних депутатів м. Вінниці
Свідцтво про реєстрацію
№ 23103085 від 12 грудня 1995 року.*

СТАТУТ

**ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ОСТЕР»**

(НОВА РЕДАКЦІЯ)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

1.1. Створення Товариства.

1.1.1. Товариство з обмеженою відповідальністю “Остер” (надалі - Товариство) створене згідно рішення Зборами Учасників Товариства (Протокол № I від “06” грудня 1995 р.) відповідно до Цивільного та Господарського кодексів України, Закону України "Про господарські товариства", та іншого чинного законодавства України шляхом об'єднання майна та діяльності учасників Товариства з метою найбільш повного задоволення громадських потреб в товарах, продукції, послугах та здійснення підприємницької та іншої діяльності, що не суперечить чинному на території України законодавству та Статуту Товариства з метою отримання прибутку, а також реалізації на основі отриманого прибутку соціальних та економічних інтересів учасників і членів трудового колективу Товариства.

1.2. Найменування та місцезнаходження Товариства.

1.2.1. Найменування Товариства:

Повне:

- українською мовою - Товаристві з обмеженою відповідальністю “Остер”; російською мовою - Общество с ограниченной ответственностью ”Остер”

Скорочене:

- українською мовою - ТОВ “Остер”;

- російською мовою - ООО ”Остер”.

1.2.2. Місцезнаходження Товариства: Україна, 21001, м. Вінниця, вул. Володимира Антоновича, 7.

1.3. Термін діяльності. Товариство створено на невизначений термін.

2. ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА МЕЖІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА.

2.1. Правовий статус.

2.1.1 З дня державної реєстрації Товариства у встановленому порядку воно набуває права юридичної особи згідно із законодавством України.

2.1.2. Товариство має самостійний баланс, поточні та вкладні (депозитні) рахунки в українських та іноземних банківських та фінансових установах, круглу печатку та кутовий штамп із своїм найменуванням, знак для товарів і послуг та інші реквізити.

2.1.3. Для досягнення мети своєї діяльності Товариство має право від свого імені укладати угоди (договори, контракти), набувати майнові і особисті немайнові права і нести обов'язки, здійснювати різнобічну виробничу, господарську, комерційну, науково-технічну, сервісну та іншу діяльність бути позивачем і відповідачем в загальному, господарському та третейських судах.

2.1.4. Товариство може створювати разом з іншими українськими та іноземними юридичними і фізичними особами на території України та за кордоном господарські товариства, брати участь, в об'єднаннях підприємств з врахуванням обмежень, встановлених законодавством України.

2.1.5. Товариство може створювати дочірні підприємства, а також філії, представництва та інші відособлені підрозділи на території України та за її межами. Дочірні підприємства Товариства діють на підставі статутів та користуються правами юридичної особи. Філії, представництва та інші відособлені підрозділи Товариства функціонують на підставі положень про них і діють від імені Товариства. Керівники філій, представництв та інших відособлених підрозділів Товариства діють на підставі довіреностей, що видаються Товариством.

2.1.6. Товариство має право на охорону комерційної таємниці та захист конфіденційної Інформації про свою діяльність. Обсяг і режим інформації, що складає комерційну

Продовження додатку А

таємницю та носить конфіденційний характер і не підлягає розголошенню, встановлюється органами управління Товариства відповідно до вимог чинного законодавства України та даного Статуту.

2.1.7. Товариство веде облік військовозобов'язаних, виконує заходи по цивільній обороні та протипожежній безпеці.

2.2. Обмеження відповідальності.

2.2.1. Товариство не несе відповідальності за зобов'язаннями учасників Товариства.

2.2.2. Товариство не несе відповідальності за зобов'язаннями держави, а держава не несе відповідальності за зобов'язаннями Товариства.

2.2.3. Товариство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями перед кредиторами всім своїм майном та активами, а учасники Товариства несуть відповідальність за борги Товариства в межах їх вкладів у статутний фонд Товариства.

3. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ.

3.1. Мета діяльності. Товариство створене для здійснення підприємницької та іншої діяльності, що не суперечить чинному на території України законодавству та Статуту Товариства з метою отримання прибутку а також реалізації на основі отриманого прибутку соціальних та економічних інтересів Учасників і членів трудового колективу Товариства.

3.2. Предмет діяльності:

- виробництво, оптова та роздрібна торгівля хімічними продуктами (хімічними речовинами, мінеральними добривами, засобами захисту рослин та інше);
- оптова та роздрібна торгівля насінням с/г культур;
- оптова торгівля квітами та рослинами;
- надання складських послуг;
- промислове виробництво з переробки сільськогосподарської продукції;
- виробництво (вирощування), заготівля, переробка, зберігання, транспортування, придбання та збут сільськогосподарської продукції, в тому числі продукції тваринництва, рослинництва, овочівництва, садівництва, розсадників та плодів і культур для виробництва напоїв, а також риби і птиці.
- надання юридичним та фізичним особам послуг в галузях виробництва продукції та переробки сировини, інформації, юриспруденції, комерції, менеджменту, медицини, реклами;
- виконання брокерських, дилерських, маркетингових послуг, представницька діяльність як в Україні, так і за її межами;
- надання бухгалтерських, інжинірингових та інформаційних послуг;
- консалтингова діяльність;
- факторингові послуги, лізингові угоди та інше;
- надання юридичних послуг;
- надання медичних послуг та консультацій;
- інвестиційна діяльність в різних формах;
- участь у організації та проведенні біржових торгів;
- організація курсів по підготовці та підвищенню кваліфікації кадрів, проведення лекцій, семінарів, симпозіумів та інших заходів;
- пусконаладжувальні роботи;
- розробка конструкторської та технологічної документації;
- виробництво, реалізація, експорт та імпорт виробів вимірювальної і вагової техніки, конструювання та виготовлення нестандартного обладнання;
- пошук (розвідка) та промислове використання родовищ корисних копалин,

Продовження додатку А

розроблення кам'яних кар'єрів, видобування піску та глини;

- виконання топографо-геодезичних, картографічних робіт та кадастрових зйомок;
- видобування дорогоцінних металів і дорогоцінних каменів, виготовлення і реалізація виробів з їх використанням;
- зберігання, переробка та реалізація чорних та кольорових металів, організація пунктів приймання лому кольорових та чорних металів, здійснення операцій з металобрухтом;
- виготовлення обладнання, оснащення, інструменту для ювелірного виробництва, обробки алмазів, а також для медичних та технічних цілей, їх реалізація;
- придбання в Україні та за кордоном сировини дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння, напівфабрикатів, а також ювелірних виробів з дорогоцінних металів та вставок з дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння;
- виготовлення діамантів з алмазної сировини, як з давальницької, так і з придбаної, а також ювелірних виробів з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння;
- оптова та роздрібна торгівля ювелірними виробами з дорогоцінних металів і дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння;
- видобування, закупівля, зберігання, транспортування, переробка, продаж вугілля, нафти, газу та продуктів їх переробки, інших енергоносіїв;
- надання послуг по впровадженню в перероблювальну промисловість нових технологій, технологічних ліній та машин, впровадження їх у виробництво;
- розвиток власної торговельної мережі, організація виставок-продажу, відкриття кіосків магазинів, салонів, павільйонів, торговельних будинків, а також їх оренда, складські та консигнаційні послуги;
- відкриття автосалонів та реалізація через них автомобільної, тракторної та іншої техніки, причіпного інвентаря;
- купівля-продаж автотранспортних засобів, як вітчизняного, так і імпортного виробництва (легкові та вантажні автомобілі; тракторні засоби; вантажнопідйомні, вантажно-розвантажувальні, вантажно-навантажувальні, будівельні, дорожні сільськогосподарські, причіпні засоби; машини для перевезення рідких та сипких матеріалів; машини спеціального призначення, засоби для перевезення пасажирів; автобуси, тролейбуси, трамваї, залізничні вагони та ін., мотоцикли, мопеди, моторолери, велосипеди та ін.) їх ремонт, техобслуговування;
- створення автопарку і гаражу;
- технічне обслуговування, відновлення, ремонт, покраска вітчизняної та імпортової техніки (автомобілів, будівельних машин, обладнання, та ін.);
- придбання, перепродаж, підготовка та реалізація вітчизняної та імпортової автотехніки, запасних частин та приладь, як нових, так і бувших в застосуванні;
- оптова, оптово-роздрібна торгівля паливно-мастильними матеріалами будь-яких видів, в тому числі з АЗС за готівку та по безготівковому розрахунку в тому числі по бартеру; надання послуг по прийманню, зберіганню та відвантаженню нафтопродуктів;
- будівництво та експлуатація стаціонарних автозаправних станцій, нафтозберігаючих комплексів;
- видобуток та переробка сирої нафти та нафтопродуктів;
- забезпечення нафтопродуктами споживачів;
- забезпечення поставок нафтопродуктів на експорт;
- надання транспортних послуг населенню та організаціям, вантажні перевезення (вантажно-розвантажувальні роботи, оренда транспортних засобів, та інше);
- надання транспортних та експедиторських послуг по вантажопасажирським перевезенням на території України та на території інших держав;
- доставка поштових відправлень (листів, поштових карток, бандеролі, посилок, грошових

Продовження додатку А

- переводів, періодичних видань і т. п.), поштові перевезення, обробка поштової кореспонденції, -доставка великогабаритних вантажів;
- надання комплексу побутових, сервісних, та інших послуг населенню та організаціям; комерційна діяльність з рухомим та нерухомим майном, послуги по придбанню, реалізації, обміну, обліку, оренді;
 - підготовка до продажу або оформлені найму нерухомості, послуги по придбанню, реалізації, обміну, обліку, оренді;
 - виконання інженерних робіт для об'єктів енергетичного, оборонного комплексу, газопроводів, мостів, тунелів, електростанцій, аеропортів, морських портів і т. і.;
 - будівництво та технічне обслуговування станцій супутникового зв'язку, мереж передачі даних, мереж міжнародного, міжміського та місцевого телефонного зв'язку, мереж зв'язку з рухомими об'єктами, мереж теле- та радіомовлення, використання радіочастот, міжнародні та міжміські;
 - ремонт та експлуатація об'єктів трубопровідного транспорту, виробництво, передача та постачання електроенергії;
 - виробництво та реалізація товарів широкого вжитку та виробничо-технічного призначеній;
 - виробництво виробів з текстилю, килимів та килимових покриттів, трикотажних ТА в'язаних тканин, готового одягу та хутра, шкіри та шкіряного взуття;
 - виробництво лаків, фарб, оліфи, емалі, глазурі, мастик, шпаклівки, ґрунтовок, органічних розчинників та розріджувачів;
 - виробництво мила, детергентів, очищувальних і полірувальних препаратів;
 - виготовлення, прокат, ремонт, монтаж, технічне обслуговування побутової техніки та обладнання;
 - створення банків інформації про ринки медикаментів, медичних послуг, кадрів, лікувальних та допоміжних засобів медичної техніки, проведення маркетингових досліджень;
 - проектування, будівництво, відкриття та експлуатація аптек, аптечних пунктів, кіосків, складів, інших аптечних закладів, фіто центрів, салонів, лабораторій, косметичних та масажних кабінетів, діагностичних, гомеопатичних центрів, магазинів та інших центрів обслуговування населення;
 - надання консультаційних, експертних, інформаційних та інших послуг, створення учбових центрів для навчання, підвищення кваліфікації працівників аптек та медичних закладів;
 - оптова торгівля свіжими овочами та фруктами, м'ясом та м'ясними продуктами, молочними продуктами, яйцями, олією та жирами, алкогольними та іншими напоями, цукром, шоколадними та кондитерськими виробами, кавою, чаєм, какао та прянощами, рибою, морепродуктами та молюсками, кормами для домашніх тварин, іншими видами продовольчих товарів;
 - оптова торгівля непродовольчими споживчими товарами, текстильними виробами, одягом і взуттям, електропобутовими, радіотелевізійними приладами, парфумерними та косметичними, спортивними, фотографічними та оптичними, фармацевтичними товарами, інструментами та устаткуванням для лікарів і лікарень, шкіряною галантереєю, дорожніми належностями, ювелірними виробами, музичними інструментами, запчастинами і належностями до них, деревинними і корковими, плетеними виробами, іграми та іграшками, лісоматеріалами, будівельними матеріалами, меблями, підлоговим покриттям, хімічними продуктами, офісною та комп'ютерною технікою, неелектричними побутовими приладами, паперовими виробами, книгами, газетами;
 - роздрібна торгівля непродовольчим та продовольчим асортиментом в неспеціалізованих та спеціалізованих магазинах;

Продовження додатку А

- організація громадського харчування, послуги у сфері ресторанного сервісу, створення та утримання кафе, ресторанів, барів, піцерій та інше;
- мукомельне виробництво, виготовлення макаронів та різноманітних хлібобулочних виробів, з їх послідуною реалізацією;
- заготівля сільськогосподарських продуктів тваринного або рослинного походження, у тому числі хутра та лікарських рослин;
- закупівля за готівку та у безготівковому порядку у населення, колгоспів та радгоспів продукції скотарства, птахівництва, бджолярства, великої рогатої худоби, овець, свиней, коней, їх шкір, а також продуктів переробки продукції сільського господарства та тваринництва, з метою переробки та реалізації в Україні та за її межами;
- виробництво м'яса і субпродуктів, промислове виробництво рибної продукції, молочних продуктів, консервування;
- перероблення овочів і фруктів, виробництво олії та жирів;
- виробництво дистильованих алкогольних напоїв, етилового спирту, вин, сидру, пива, солоду та солодових екстрактів, мінеральних вод та прохолодних напоїв;
- виготовлення пива, алкогольних напоїв, а також виготовлення та реалізація спирту етилового, коньячного і плодового;
- виготовлення та реалізація тютюнових виробів;
- фізкультурно-оздоровча та спортивна діяльність, що підлягає ліцензуванню;
- розвиток та популяризація різноманітних видів спорту, створення умов для забезпечення дозвілля молоді ефективного використання спортивних споруд;
- діяльність, пов'язана з організацією іноземного та зарубіжного туризму;
- надання послуг в галузі готельного обслуговування (бази, кемпінги, сауни і т.п.),
- рекреаційних та туристичних послуг, організація відпочинку, туризму, автотуризму, екскурсій в Україні та за її межами;
- сервісне обслуговування в галузі оздоровчо-туристичних, спортивно-масових, готельних комплексів;
- посередництво у працевлаштуванні на роботу за кордоном;
- створення та утримання гральних закладів, організація азартних ігор;
- створення та обслуговування об'єктів туризму і відпочинку, організація послуг у сфері обслуговування бізнесу;
- організація та проведення заходів культури та відпочинку, атракціонів, аукціонів, творчих зустрічей, концертів, вечорів, виставок, лотерей, музичних, етнічних та фестивальних заходів;
- надання послуг по прокату товарів широкого вжитку, туристичного обладнання, побутової техніки, меблів, будівельної техніки і обладнання, автототехніки, спортивних товарів, оргтехніки і т.і.;
- будівельна діяльність (в т.ч. будівництво та ремонт житлових і не житлових приміщень всіх типів, сільськогосподарських та виробничих будівель та споруд, об'єктів побуту, торгівлі, фізичної культури і спорту, рекреаційних споруд, мостів, естакад, шляхопроводів, тунелів, підземних переходів, комунікаційних ліній, об'єктів соціальної сфери, тваринницьких приміщень, інженерно-технічних комплексів машинно-тракторного парку), зокрема, вишукувальні та проектні роботи для будівництва, зведення несучих та огорожуючих конструкцій, будівництво та монтаж інженерних і транспортних мереж, а також підготування будівельних ділянок, проведення загальнобудівельних робіт зі зведення об'єктів цивільного будівництва, монтажних та спеціальних робіт з обладнання будівель та споруд, проведення робіт з завершення будівництва (в т. ч. штукатурних, столярних робіт, покриття підлог і стін, фарбування та скління);

Продовження додатку А

- деревообробка, збирання, заготівля, купівля і продаж лісоматеріалів, виробництво меблів та інших виробів з деревини, виробництво виробів з корки, плетених виробів, паперу та картону;
- виконання будівельних та ремонтно-будівельних робіт, реконструкція та капітальний ремонт промислових, громадських та сільськогосподарських будівель, дач, гаражів, автозаправних станцій, реставраційні та художньо-оформлювальні роботи; теслярські роботи, установлення в будинках та інших будівельних об'єктах нестандартного устаткування та пристроїв;
- виробництво будівельних матеріалів, видобування, обробка та реалізація продукції добувної промисловості, зокрема каменю будівельного, піску, глини, вапна та будівельних та оздоблювальних матеріалів, включаючи граніт, мармур;
- благодійна діяльність;
- створення нових виробництв, збір, переробка та реалізація вторинної сировини та відходів виробництва;
- здійснення риборозведення, вирощування товарної риби, вилову, переробки та збуту власної риби продукції;
- розробка та впровадження об'єктів інтелектуальної власності, придбання та реалізація патентів, ліцензій на винаходів, відкриття, "ноу-хау", авторських прав на твори, комп'ютерні програми, бази даних та здійснення їх захисту,
- організація та експлуатація видобутку корисних копалин та їх переробка;
- ведення діяльності на ринках товарів, послуг, цінних паперів, нерухомості;
- здійснення рекламних та представницьких послуг;
- організація та проведення спортивних, культурних заходів, розвиток сфери відпочинку: клубів, гральних закладів, іншого ігрового та шоу-бізнесу.
- вирощування зернових, технічних культур, плодів та овочів, в тому числі за допомогою зрошення;
- утримання та розведення бджіл, виробництво та реалізація меду та іншої продукції бджільництва;
- надання послуг в рослинництві, садівництві та тваринництві по обробітку ґрунту, вирощуванні та догляді за багаторічними насадженнями та сільськогосподарськими культурами, збиранні врожаю, обробітку, зберіганні та реалізації сільськогосподарської продукції;
- промислова переробка сільськогосподарської продукції, замороження, сушіння, консервування, пакування та фасування плодоовочевої продукції.
- розвиток галузі садівництва:
 - а) посадка нових високо інтенсивних садів та догляд за ними,
 - б) виробництво плодів та ягід,
 - в) вирощування посадкового матеріалу плодових та ягідних культур,
- переробка плодів, ягід, овочів та іншої сільськогосподарської продукції:
 - а) виробництво соків, в т.ч. концентрованих, напоїв, фруктових оцтів, джемів, пюре, компотів, виноматеріалів,
 - б) виробництво плодоовочевих консервів,
 - в) виробництво продуктів переробки зернових та круп'яних культур, виробництво плодоягідних та виноградних вин, інших алкогольних напоїв,
- матеріально-технічне та науково-інформаційне забезпечення спеціалізованих садівничих підприємств:
 - а) постачання спеціалізованої техніки та технічних засобів,
 - б) забезпечення добривами, отрутохімікатами, паливно-мастильними матеріалами,
 - в) реалізація устаткування, технологічних ліній, цехів по переробці

Продовження додатку А

сільськогосподарської продукції та їх впровадження;

г) надання науково-інформаційних послуг в галузі садівництва, створення та впровадження в виробництво нових видів продукції, прогресивних технологій і високоефективного обладнання,

д) виготовлення та продаж залізобетонних опор для інтенсивних садів, постачання інших необхідних матеріалів.

- виробництво товарів споживання, побутових товарів, переробка сировини, виготовлення субпродуктів; переробка цієї продукції, виготовлення та фасування товарів та продуктів харчування;

- закупка сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки у населення;

- сільськогосподарське виробництво,

- риборозведення та рибальство,

- оптова, роздрібна та виїзна торгівля алкогольними та тютюновими виробами;

- торговельна діяльність у сфері оптової та роздрібно торгівлі, громадського харчування, щодо реалізації продовольчих і непродовольчих товарів, створення та утримання гральних закладів, організація азартних ігор;

- здійснення зовнішньоекономічної діяльності у відповідності із чинним законодавством.

3.3. Дозволи та ліцензії. У всіх випадках, коли законодавством передбачена необхідність отримання дозволів або ліцензій для заняття тим чи іншим видом діяльності, Товариство розпочинає таку діяльність тільки після отримання необхідних дозволів або ліцензій.

4. УЧАСНИКИ ТОВАРИСТВА.

4.1. Учасники Товариства: Учасниками Товариства є:

Фізичні особи:

Громадянка України ГУР'ЄВСЬКА Олена Вячеславівна, паспорт АА 724189, виданий Ленінським РВ УМВС України у Вінницькій області 17.03.1998 року, що мешкає за адресою: м. Вінниця, вул. Пирогова, буд. 148, кв. 11

Громадянка України КАБАНОВА Лілія Михайлівна, паспорт АА 182139, виданий Ленінським РВ УМВС України у Вінницькій області 22.04.1996 року, що мешкає за адресою м. Вінниця, вул. Келецька, буд. 111, кв. 185

4.2. Учасники Товариства. Учасниками Товариства є особи, які набули право власності на частку у статутному фонді Товариства.

4.3. Права учасників Товариства. Учасники Товариства мають право:

а) брати участь в управлінні справами Товариства в порядку, визначеному в установчих документах Товариства;

б) брати участь у розподілі прибутку Товариства та одержувати його частку. Право на отримання частки прибутку пропорційно частці кожного з учасників Товариства мають особи, які є учасниками Товариства на початок строку виплати часток прибутку Товариства;

в) вийти в установленому порядку з Товариства;

г) одержувати інформацію про діяльність Товариства. На вимогу учасника Товариства, Товариство зобов'язане надавати йому для ознайомлення річні баланси, звіти Товариства про його діяльність, протоколи Загальних зборів;

д) отримати частину грошових коштів від реалізації майна Товариства в разі його ліквідації

пропорційно частці у статутному фонді Товариства;

е) відступити частки у статутному фонді Товариства з дотриманням вимог даного Статуту та законодавства України.

4.4. Обов'язки учасників Товариства. Учасники Товариства зобов'язані:

- а) додержуватись установчих документів Товариства і виконувати рішення Загальних зборів;
- б) внести свої вклади у статутний фонд Товариства у розмірі, порядку та засобами, передбаченими установчими документами Товариства;
- в) не розголошувати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність Товариства;
- г) всебічно сприяти Товариству в його діяльності;

5. СТАТУТНИЙ ТА РЕЗЕРВНИЙ ФОНДИ ТОВАРИСТВА.

5.1. Статутний Фонд Товариства.

5.1.1. Для забезпечення діяльності Товариства за рахунок вкладів Учасників Товариства створюється статутний фонд у розмірі 174 000, 00 (сто сімдесят чотири тисячі) гривень 00 коп.

5.1.2. Встановлюється наступний розмір вкладів та розподіл часток у статутному фонді Товариства:

Громадянка України ГУР'ЄВСЬКА Олена Вячеславівна – 30 450 (тридцять тисяч чотириста п'ятдесят) гривень 00 копійок, що становить 17,5 відсотків статутного фонду Товариства

Громадянка України КАБАНОВА Лілія Михайлівна – 143 550 (сто сорок три тисячі п'ятсот п'ятдесят) гривень 00 копійок, що становить 82,5 відсотків статутного фонду Товариства

5.1.3. Учасники Товариства вносять свої вклади у статутний фонд Товариства у грошовій формі, майновими внесками, цінними паперами, іншими майновими і немайновими правами (в тому числі на інтелектуальну власність), іншими речами та відчужуваними правами, що мають грошову оцінку. Оцінка майна, яке вноситься в якості вкладів Учасників Товариства у статутний фонд підлягає затвердженню Загальними зборами Товариства.

5.1.4. Товариство має право змінювати (збільшувати або зменшувати) розмір свого статутного фонду. Збільшення статутного фонду може бути здійснено лише після внесення повністю всіма учасниками Товариства своїх вкладів у статутний фонд Товариства.

5.1.5. Зменшення статутного фонду Товариства при наявності заперечень кредиторів Товариства не допускається. Рішення про зменшення статутного фонду Товариства набирає чинності не раніше як через 3 (три) місяці після державної реєстрації і публікації про це у встановленому порядку.

5.2. Відступлення частки у статутному Фонді Товариства. Учасник Товариства може за згодою решти учасників Товариства відступити свою частку (її частину) одному чи кільком учасникам Товариства та третім особам. Учасники Товариства користуються переважним правом придбання частки (її частини) учасника, який її відступив, пропорційно їх часток у статутному фонді Товариства або в іншому погодженому між ними розмірі. Передача частки (її частини) третім особам можлива тільки після повного внесення вкладу у статутний фонд Товариства учасником Товариства, який її відступає. При передачі частки (її частини) третій особі відбувається одночасний перехід до неї всіх прав та обов'язків Учасника, які впливають з володіння вказаною часткою (частиною частки).

5.3. Придбання Товариством частки у власному статутному фонді. Частка учасника Товариства у статутному фонді Товариства після повного внесення ним вкладу може бути придбана Товариством. У даному разі воно зобов'язане передати її іншим учасникам

Продовження додатку А

Товариства або третім особам у строк, що не перевищує одного року. Протягом даного періоду розподіл прибутку, а також голосування і визначення кворуму на Загальних зборах провадяться без урахування частки, придбаної Товариством.

5.4. Порядок Формування статутного фонду Товариства.

5.4.1. До моменту державної реєстрації Товариства кожен з його Учасників зобов'язаний внести до статутного фонду не менше 50 відсотків свого вкладу.

5.4.2. Учасник Товариства зобов'язаний повністю внести свій вклад у статутний фонд Товариства не пізніше року після державної реєстрації Товариства. У разі невиконання даного зобов'язання у визначений строк, учасник Товариства сплачує за час прострочки 3 (три) відсотки річних з недовнесеної суми.

5.4.3. Учаснику Товариства, який повністю вніс свій вклад, видається свідоцтво Товариства.

5.5 Резервний (страховий) фонд Товариства.

5.5.1. Резервний (страховий) фонд Товариства утворюється у розмірі 25 % (двадцять п'ять) відсотків статутного фонду Товариства.

5.6. Порядок формування резервного (страхового) фонду Товариства.

5.6.1. Резервний (страховий) фонд Товариства створюється шляхом щорічних відрахувань у розмірі 5 (п'яти) відсотків чистого прибутку Товариства, до досягнення ним встановленого у п 5.5.1. розміру. Після припинення формування Резервного фонду вказані відрахування від чистого прибутку можуть направлятися на формування інших фондів.

5.6.2. Резервний фонд використовується для покриття збитків Товариства та позапланових витрат.

6. МАЙНО ТА ІНШІ ФОНДИ ТОВАРИСТВА.

6.1. Майно Товариства.

6.1.1. Товариство є власником придбаного ним майна, включаючи майно, отримане у власність Товариства від учасників Товариства, у відповідності до законодавства України. Товариство володіє, користується і розпоряджається майном, що є у його власності, відповідно до мети створення та напрямків статутної діяльності Товариства.

6.1.2. Майно Товариства утворюється за рахунок:

- вкладів учасників Товариства у статутний фонд Товариства;
- доходів від здійснення господарської діяльності;
- доходів, отриманих від участі в господарських товариствах та інших корпоративних прав;
- добровільних внесків і пожертвувань українських та іноземних юридичних та фізичних осіб;
- інших джерел, не заборонених законодавством України.

6.1.3. Грошові кошти Товариства в національній та іноземній валюті зберігаються на поточних, вкладних (депозитних) рахунках та в касі Товариства відповідно до вимог законодавства України».

6.1.4. Активи Товариства, а також майно, що передано Товариству в користування і знаходиться на території України, не підлягає націоналізації, конфіскації чи іншому вилученню, за винятком випадків, передбачених законодавством України.

6.1.5. Ризик випадкової загибелі майна Товариства несе Товариство, якщо інші не передбачено угодою щодо вказаного майна. Ризик випадкової загибелі майна, яке передане Товариству в користування, несе власник майна, якщо інше не передбачено угодою між власником даного майна і Товариством.

6.2. Фонди Товариства.

6.2.1. Товариство для здійснення статутної діяльності, крім статутного та резервного фондів, може створювати за рахунок власних коштів інші цільові фонди. Перелік цільових фондів та розмір відрахувань в них визначається Загальними зборами.

6.3. Використання фондів.

6.3.1. Загальні збори Товариства затверджують шляхи використання інших фондів в інтересах Товариства, у відповідності до цілей створення вищезгаданих фондів, з дотриманням вимог законодавства України та даного Статуту.

7. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВОМ.

7.1. Органи управління Товариством. Управління та контроль за діяльністю Товариства здійснюють:

- Загальні збори;
- Рада директорів;
- Ревізійна комісія.

7.2. Голова Товариства. Скликання та організація чергових та позачергових Загальних зборів та організація прийняття рішення учасниками Товариства методом опитування здійснює Голова Товариства, який обирається Загальними зборами. Голова Товариства приймає рішення про дату скликання та порядок денний чергових та позачергових Загальних зборів, організовує їх проведення.

8. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ.

8.1. Вищий орган Товариства. Вищим органом Товариства є Загальні збори, які можуть бути черговими або позачерговими. У Загальних зборах мають право брати участь всі учасники Товариства або призначені ними представники.

8.2. Чергові Загальні збори.

8.2.1. Чергові Загальні збори скликаються Головою Товариства два рази на рік.

8.3. Позачергові Загальні збори.

8.3.1. Позачергові Загальні збори скликаються Головою Товариства в наступних випадках:

- а) у разі неплатоспроможності Товариства або загрози такої неплатоспроможності;
- б) на письмову вимогу одного або більше учасників Товариства, які володіють у сукупності більш як 10 (десятьма) відсотками голосів у будь-який час і з будь-якого приводу;
- в) на письмову вимогу Ради директорів або Ревізійної комісії;
- г) у будь-яких інших випадках, якщо цього вимагають інтереси Товариства.

8.3.2. Голова Товариства на письмову вимогу зобов'язаний протягом 25 (двадцяти п'яти) днів з моменту її отримання прийняти рішення про скликання позачергових Загальних зборів з порядком денним, запропонованим учасником Товариства.

8.3.3. Якщо протягом 25 (двадцяти п'яти) днів Голова Товариства не виконав письмової вимоги учасників Товариства, Ради директорів або Ревізійної комісії, вони мають право самі скликати позачергові Загальні збори.

8.4. Скликання Загальних зборів.

8.4.1. Про проведення Загальних зборів, учасники Товариства повідомляються персонально листом з зазначенням часу і місця проведення Загальних зборів та порядку денного. Повідомлення повинно бути зроблено не менш як за 30 (тридцять) днів до скликання Загальних зборів. Будь-хто з учасників Товариства вправі вимагати розгляду питання на Загальних зборах за умови, що воно було ним поставлено не пізніш як за 25 (двадцять п'ять) днів до початку Зборів. Не пізніш як за 7 (сім) днів до скликання Зборів, учасникам Товариства повинна бути надана можливість ознайомитися з документами, внесеними до порядку денного Зборів. З питань, не включених до порядку денного, рішення можуть прийматися тільки за згодою всіх учасників Товариства, присутніх на Загальних зборах.

8.5. Правомочність Загальних зборів. Загальні збори вважаються повноважними, якщо на них присутні учасники Товариства (представники учасників Товариства), що володіють у сукупності більш як 60 (шістдесятьма) відсотками голосів.

8.6. Голова Загальних зборів. Ведення засідань Загальних зборів здійснює Голова Загальних зборів, який обирається на вказаних Зборах.

8.7. Повноваження Загальних зборів. Загальні збори Товариства мають право приймати рішення з усіх питань діяльності товариства, у тому числі і з тих, що передані Загальними зборами до компетенції Ради директорів.

8.8. Компетенція Загальних зборів. Загальні збори, незалежно від їх виду, правомочні, згідно із законодавством України та даним Статутом, вирішувати наступні питання:

8.8.1. Визначення основних напрямів діяльності Товариства і затвердження його планів та звітів про їх виконання.

8.8.2 Внесення змін та доповнень до Статуту Товариства;

8.8.3 Прийняття рішення про припинення діяльності Товариства, затвердження ліквідаційного балансу;

8.8.4 Створення, реорганізація та ліквідація дочірніх підприємств, філій та представництв Товариства, затвердження їх статутів та положень;

8.8.5. Затвердження річних результатів діяльності Товариства та його дочірніх підприємств, Затвердження звітів і висновків Ревізійної комісії;

8.8.6. Винесення рішень про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб органів управління Товариства;

8.8.7. Затвердження порядку розподілу прибутку, строку та порядку виплати частки прибутку, визначення порядку покриття збитків;

8.8.8. Обрання та відкликання Генерального директора, членів Ради директорів, Голови та членів Ревізійної комісії;

8.8.9. Визначення умов оплати праці посадових осіб Товариства, його дочірніх підприємств, філій та представництв;

8.8.10. Затвердження правил, процедур та інших внутрішніх документів Товариства (в т.ч. затвердження правил прийняття рішення учасниками Товариства методом опитування), визначення організаційної структури Товариства;

8.8.11. Встановлення розміру, форми та порядку внесення учасниками Товариства додаткових вкладів;

8.8.12. Вирішення питання про придбання Товариством частки учасника Товариства;

8.8.13. Прийняття осіб до складу учасників Товариства та виключення учасника Товариства з Товариства;

8.8.14. Затвердження угод щодо відчуження майна товариства на суму, що становить п'ятдесят і більше відсотків майна Товариства;

8.8.15. Прийняття рішень щодо участі Товариства в інших господарських товариствах, визначення розміру частки Товариства;

8.8.16. Повноваження Загальних зборів, які віднесені до виключної компетенції не можуть бути передані Раді Директорів Товариства;

8.8.17. Загальні збори можуть вирішувати будь-які Інші питання, що стосуються діяльності Товариства та внесені у порядок денний Загальних зборів.

8.9. Протокол Загальних зборів.

8.9.1. Хід Загальних зборів і прийняті ними рішення, включаючи підсумки голосування по кожному питанню, оформляються протоколом, ведення якого забезпечується секретарем Загальних зборів.

8.9.2. Протокол Загальних зборів підписується Головою і секретарем Зборів.

8.10. Голосування.

8.10.1. Порядок голосування (таємне чи відкрите голосування) на Загальних зборах щодо кожного питання порядку денного визначається Загальними зборами;

8.10.2 По повноваженнях Загальних зборів, визначених в п.п. 8.8.1., 8.8.2., 8.8.3., 8.8.13 та 8.8.15 цього Статуту рішення вважаються прийнятими, якщо за них проголосують учасники

Продовження додатку А

Товариства, які присутні або представлені на Загальних зборах, що володіють в сукупності більш ніж 60 (шістдесят) відсотків від загальної кількості голосів.

8.10.3. По всім іншим питанням рішення Загальних зборів приймаються простою більшістю від числа голосів учасників Товариства, які присутні або представлені на Загальних зборах.

9. РАДА ДИРЕКТОРІВ.

9.1. Рада директорів. Виконавчим органом Товариства, що здійснює керівництво його поточною діяльністю, є Рада директорів.

9.2. Кількісний склад та призначення.

9.2.1. Рада директорів складається з Генерального директора, Головного бухгалтера та членів Ради директорів (кожен такий член Ради директорів надалі - Директор).

9.2.2. Кількісний та персональний склад Ради директорів затверджується Загальними зборами за поданням Генерального директора.

9.3. Обов'язки Ради директорів.

9.3.1. Рада директорів безпосередньо підзвітна Загальним зборам та організовує виконання їх рішень. Рада директорів представляє на затвердження чергових Загальних зборів, зведений річний звіт, аналіз прибутків і збитків та пропозиції щодо розподілу прибутку Товариства.

9.3.2. Рада директорів здійснює оперативне управління фінансово-господарською діяльністю Товариства з урахуванням обмежень, встановлених даним Статутом, та вирішує інші питанням, за виключенням тих, що віднесені до компетенції Загальних зборів.

9.4. Компетенція Ради директорів. До компетенції Ради директорів належить:

- а) розробка поточних планів діяльності Товариства та заходів для їх виконання;
- б) розробка штатного розпису та фонду оплати праці Товариства;
- в) розробка правил внутрішнього трудового розпорядку та інших внутрішніх документів Товариства;
- і) організація ведення бухгалтерського обліку та звітності Товариства;
- д) прийняття рішень про проведення ревізій фінансово-господарської діяльності Товариства;
- е) вжиття заходів щодо забезпечення захисту інформації, що становить комерційну таємницю та конфіденційну інформацію;
- є) підготовка пропозицій для розгляду їх Загальними зборами;
- ж) використання коштів цільових фондів Товариства згідно затверджених Загальними зборами напрямків і розмірів їх використання;
- з) прийняття рішень з інших питань, пов'язаних з оперативним управлінням поточною діяльністю г Товариства;

9.5. Засідання та прийняття рішень Радою директорів.

9.5.1. Засідання Ради директорів скликаються Генеральним директором самостійно або на вимогу будь - кого з членів Ради директорів, і проводяться по мірі необхідності.

9.5.2. Про порядок денний, час, дату і місце скликання Ради директорів повідомляються Учасники не пізніше як за один календарний день до проведення Ради директорів. Учасники Товариства, Голова і члени Ревізійної комісії вправі бути присутніми на засіданнях Ради директорів з правом дорадчого голосу.

9.5.3. Засідання Ради директорів веде Генеральний директор, а в разі його відсутності - Директор, уповноважений на це Генеральним директором або Радою директорів.

9.5.4. Рада директорів уповноважена вирішувати питання, віднесені до її компетенції та включені в її порядок денний, якщо на її засіданні присутні не менше половини членів Ради директорів. Кожен член Ради директорів має один голос.

9.5.5. Всі питання, що входять в компетенцію Ради директорів, вирішуються колегіально. Рішення Ради директорів вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала проста

Продовження додатку А

більшість від кількості всіх членів Ради директорів, присутніх на її засіданні. При однаковій кількості голосів, голос Генерального директора є вирішальним, крім випадків, коли у голосуванні брали участь лише двоє осіб, які мають право голосу (крім дорадчого) на засіданні Ради директорів.

9.5.6. У рішенні Ради директорів обов'язково повинні бути вказані особи, відповідальні за виконання рішень Ради директорів. До таких осіб рішення Ради директорів доводиться під розписку.

9.5.7. У випадку, коли відомо, що член Ради директорів не зможе бути присутнім на його засіданні з поважних причин (такими визнаються відрядження, хвороба, відпустка тощо), він вправі достроково, в письмовій формі проголосувати з питань, винесених на розгляд Ради директорів. Результат письмового голосування Директора, який відсутній, обов'язково враховується при встановленні правомочності засідання Ради директорів і при підведенні підсумків голосування та додається до протоколу засідання Ради директорів.

9.5.8. Питання, що розглядаються на кожному засіданні Ради директорів, заносяться до протоколу. Правильність і точність викладення у протоколі питань, розглянутих на засіданні Ради директорів, затверджується підписом головуючого на вказаному засіданні. Копія такого протоколу не пізніше 3 (трьох) робочих днів з дня засідання Ради директорів передається Учасникам Товариства.

9.5.9. З метою організації роботи по веденню протоколів засідань Ради директорів, Рада директорів може призначити секретаря Ради директорів.

9.5.10. Якщо член Ради директорів у приватному порядку або від імені третьої сторони укладає угоду з Товариством, виступає позивачем проти Товариства або, якщо його Інтереси іншим чином вступають у протиріччя з інтересами Товариства, такий директор зобов'язаний надати Раді Товариства повну інформацію про-таку угоду, позов чи конфлікт інтересів, і Товариство повинно бути представлено особою, яка визначається Радою Товариства, у зв'язку з такою угодою, ПОЗОВОМ або іншим питанням.

9.6. Генеральний директор. Роботою Ради директорів керує Генеральний директор.

9.6.2. Генеральний директор має право:

- представляти без довіреності Товариство у відносинах зі всіма без виключення державними органами, підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності, у відносинах з фізичними особами;
- здійснювати оперативне керівництво поточною діяльністю Товариства з врахуванням обмежень визначених даним Статутом та внутрішніми документами Товариства;
- укладати та підписувати від імені Товариства господарські та інші договори, угоди, контракти, виступати розпорядником його коштів та майна, видавати довіреності на право вчинення дій і представництво від імені Товариства з врахуванням обмежень, встановлених даним Статутом та внутрішніми документами Товариства;
- подавати Загальним зборам пропозиції щодо призначення або звільнення з посад членів Ради директорів;
- вирішувати інші питання, віднесені до його компетенції даним Статутом та внутрішніми документами Товариства.

9.6.3. На Генерального директора покладається обов'язок з:

- організації виконання рішень Загальних зборів;
- організації роботи по складанню річних бізнес-планів, інших стратегічних та оперативних планів діяльності Товариства, включаючи фінансові, маркетингові та виробничі питання; підготовка та подання звітів про їх виконання на розгляд Загальних зборів;
- організації документообігу в Раді директорів у його відносинах з іншими органами Товариства, підприємствами, установами, організаціями та фізичними особами;
- скликання та організація проведення засідань Ради директорів;
- організації ревізій та перевірок діяльності посадових осіб Товариства, крім Голови

Продовження додатку А

Ревізійної комісії;

- прийняття на роботу та звільнення працівників Товариства (з врахуванням обмежень визначених даним Статутом), застосування до них заохочень та стягнень;
- розробка та подання на розгляд трудового колективу Товариства проекту колективного договору, забезпечення виконання Товариством обов'язків, взятих на себе згідно з умовами колективного договору;
- визначення сфери компетенції, прав і відповідальності службових осіб структурних підрозділів Товариства, розробка Положень про структурні підрозділи з дотриманням положень затверджених Загальними зборами.

9.6.4. Генеральний директор в межах своїх повноважень видає накази та розпорядження, дає усні та письмові вказівки, які є обов'язковими до виконання всіма підрозділами та працівниками Товариства.

9.6.5. Генеральний директор має право тимчасово делегувати (на час відпустки, хвороби, відрядження тощо) свої повноваження іншому директору за погодженням з Загальними зборами.

9.6.6. Розподіл функціональних обов'язків між членами Ради директорів проводиться Генеральним директором та погоджується з Загальними зборами. Такий розподіл повинен бути проведений не пізніше двох тижнів з дня призначення членів Ради директорів.

9.6.7. Рада директорів, за поданням Генерального директора, має право обрати з числа членів Раді і директорів першого заступника та заступників Генерального директора.

9.6.8. Функціональні обов'язки членів Ради директорів, визначені внутрішніми документами, є повноваженнями, які вони вправі здійснювати від імені Товариства без довіреності.

10. РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ.

10.1. Порядок обрання, склад та термін повноважень Ревізійної комісії.

10.1.1. Ревізійна комісія обирається Загальними зборами у складі Голови та принаймні 2 (двох) членів Ревізійної комісії. Член Ради директорів не може входити у склад Ревізійної комісії.

10.1.2. Термін повноважень Ревізійної комісії становить 3 (три) роки.

10.1.3. До складу Ревізійної комісії можуть входити лише учасники Товариства (представники учасників Товариства).

10.2. Повноваження та обов'язки Ревізійної комісії.

10.2.1. До функціональних обов'язків Ревізійної комісії належить:

- проведення перевірок діяльності Ради Директорів;
- приймає рішення про проведення ревізій фінансово-господарської діяльності Товариства;
- складання та подання на розгляд і затвердження Загальних зборів висновків по річних звітах та балансах Товариства;
- подання вимоги про скликання позачергових Загальних зборів у разі виникнення загрози суттєвим інтересам Товариства або виявлення зловживань посадовими особами Товариства та скликання позачергових Загальних зборів у разі невиконання Головою Товариства вимоги Ревізійної комісії;
- вирішення інших питань, віднесених до її компетенції законодавством України та внутрішніми документами Товариства.

10.2.2. Ревізійна комісія, за погодженням з Загальними зборами, вправі залучати за рахунок коштів Товариства до своєї роботи незалежних експертів та аудиторські організації.

10.2.3. Ревізійна комісія здійснює перевірку діяльності Ради Директорів з власної ініціативи, за дорученням Загальних зборів або на вимогу учасників Товариства.

Продовження додатку А

10.2.4. Ревізійна комісія вправі вимагати від посадових осіб Товариства подання будь яких документів та пояснень, а вказані особи зобов'язані надати, усі необхідні матеріали, бухгалтерські чи інші документи та особисті пояснення.

10.2.5. На засіданні Ревізійної комісії ведеться протокол. Для ведення протоколу Ревізійна комісія має право обрати із складу членів Ревізійної комісії секретаря Ревізійної комісії.

11. ГОСПОДАРСЬКА ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.

11.1. Ведення господарської діяльності.

11.1.1. Товариство самостійно веде планування своєї господарської діяльності та здійснює її з метою покриття витрат та отримання прибутку.

11.1.2. Товариство самостійно організує матеріально-технічне забезпечення своєї діяльності, шляхом придбання ресурсів на ринку товарів, робіт і послуг.

11.1.3. Товариство самостійно визначає ціни на послуги, роботи та товари, які ним реалізуються.

11.2. Прибуток та його розподіл. Прибуток Товариства утворюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та інших витрат, включаючи витрати на оплату праці, сплати процентів по банківських кредитах, а також сплати податків, інших обов'язкових платежів в бюджет, передбачених законодавством України. Прибуток Товариства підлягає розподілу за рішенням Загальних зборів.

12. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.

12.1. Здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Товариство здійснює зовнішньоекономічну діяльність у порядку, встановленому законодавством України, відповідно до напрямків та цілей, визначених даним Статутом.

12.2. Товариство як суб'єкт зовнішньоекономічних відносин:

12.2.1. У встановленому порядку бере участь у зовнішньоекономічній діяльності і здійснює експортно-імпортні операції як в Україні, так і за її межами.

12.2.2. Самостійно або при посередництві інших зовнішньоекономічних організацій здійснює операції по експорту та імпорту;

12.2.3. Самостійно укладає всі види зовнішньоекономічних угод, створює підприємства за участю іноземних юридичних та фізичних осіб на території України та за її межами;

12.2.4. Відкриває за межами України свої представництва та виробничі підрозділи.

13. ОБЛІК. ЗВІТНІСТЬ. АУДИТ.

13.1 Бухгалтерський облік в Товаристві.

13.1.1. Товариство здійснює облік результатів своєї фінансово-господарської діяльності, веде оперативний, бухгалтерський та статистичний облік.

13.1.2. Бухгалтерський, оперативний і статистичний облік та звітність в Товаристві здійснюються відповідно до норм, встановлених законодавством. Порядок організації обігу документів у Товаристві, його дочірніх підприємствах, філіях та представництвах встановлюється відповідно до вимог законодавства та даного Статуту.

13.1.3. Фінансовий рік Товариства співпадає з календарним роком.

13.2. Відповідальність посадових осіб.

13.2.1. Відповідальність за стан обліку, своєчасне подання бухгалтерської та іншої звітності покладається на головного бухгалтера Товариства.

13.2.2. Товариство та посадові особи органів управління Товариства несуть передбачену

Продовження додатку А

законодавством відповідальність за достовірність інформації, що міститься в матеріалах звітності Товариства.

13.3. Аудит. Для підтвердження достовірності та повноти річного балансу і звітності, Товариство, згідно із вимогами законодавства та даного Статуту, може замовляти проведення аудиторської перевірки.

14. ПРАЦІВНИКИ ТОВАРИСТВА І ОПЛАТА ПРАЦІ.

14.1. *Форми залучення працівників.*

14.1.1. Відповідно до законодавства України, Товариство розробляє і затверджує штатний розпис, визначає фонд оплати праці і встановлює форми, системи і розміри оплати праці, а також інші види доходів працівників.

14.1.2. Товариство має право залучати для роботи українських та іноземних спеціалістів. В необхідних випадках, для виконання конкретних робіт і послуг залучати громадян, виробничі, творчі та інші колективи на основі трудових та цивільно-правових договорів.

14.1.3. Оплата праці працівника Товариства визначаються трудовим договором, відповідно до законодавства України.

14.2. *Трудовий колектив.*

14.2.1. Громадяни, які своєю працею беруть участь в діяльності Товариства на основі трудового договору, складають трудовий колектив.

14.2.2. Трудовий колектив Товариства (уповноважений ним орган) розглядає і затверджує проект колективного договору, що врегульовує відносини трудового колективу з Товариством в питаннях охорони праці, соціального розвитку тощо. Товариство має право встановлювати для своїх працівників додаткові відпустки, скорочений робочий день та інші пільги. Розбіжності, що виникають при укладанні або виконанні колективного договору, вирішуються в порядку, встановленому законодавством України.

14.2.3. Наймані працівники Товариства підлягають соціальному страхуванню в порядку, визначеному законодавством України.

14.3. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Трудовий розпорядок, порядок прийому та звільнення робітників та службовців, їх основні обов'язки, робочий час та час відпочинку тощо визначаються чинним законодавством та правилами внутрішнього трудового розпорядку Товариства.

15. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА.

15.1. *Загальні положення.*

15.1.1. Припинення діяльності Товариства здійснюється шляхом його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, ' перетворення) або ліквідації з дотриманням вимог антимонопольного законодавства.

15.1.2. Реорганізація Товариства відбувається за рішенням Загальних зборів. У випадку зловживання Товариством монопольним становищем на ринку, воно може бути реорганізовано шляхом його примусового поділу в порядку, передбаченому законодавством України. При реорганізації Товариства вся сукупність прав та обов'язків Товариства переходить до його правонаступника (-ів).

15.2. Ліквідація Товариства. Товариство може бути ліквідовано у таких випадках:

- за рішенням Загальних зборів;
- за рішенням суду з підстав передбачених законодавством України.

15.3. Ліквідаційна комісія. Ліквідація Товариства проводиться ліквідаційною комісією, яка призначається органом, що прийняв рішення про ліквідацію Товариства. У разі визнання Товариства банкрутом його ліквідація проводиться згідно з ліквідаційною процедурою

Продовження додатку А

регламентованою законодавством, що регулює питання банкрутства.

15.4. Управління, що здійснюється ліквідаційною комісією. Починаючи з дати призначення ліквідаційної комісії, всі повноваження щодо управління Товариством переходять до неї. У триденний строк з моменту її призначення ліквідаційна комісія публікує інформацію Товариства в одному з офіційних (республіканському і місцевому) органів преси із зазначенням строку подачі заяв кредиторами своїх претензій, оцінює наявне майно Товариства, виявляє його дебіторів і кредиторів та розраховується з ними, вживає заходів до оплати боргів Товариства третім особам, а також його учасникам, складає ліквідаційний баланс та подає його органу, що призначив ліквідаційну комісію та вчиняє інші дії, які не суперечать законодавству України.

15.5. Завершення ліквідації. Ліквідація Товариства вважається завершеною, а Товариство таким, що припинило свою діяльність, з моменту внесення запису про це до державного реєстру.

16. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ ДО СТАТУТУ

16.1. Порядок внесення змін та доповнень до Статуту. Всі зміни та доповнення до цього Статуту затверджуються Загальними зборами в порядку, передбаченому законодавством.

16.2. Вступ в силу змін та доповнень. Зміни та доповнення до цього Статуту вступають в силу після їх державної реєстрації у встановленому законодавством порядку.

УЧАСНИКИ ТОВАРИСТВА:

Громадянка України

Гур'євська Олена Вячеславівна

Громадянка України

Кабанова Лілія Михайлівна

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ОСТЕР»

Наказ

«02» січня 2016 року

м. Вінниця

№ 2/О

Про облікову політику ТОВ «Остер»
у 2019 році

На підставі Закону України від 16.07.99 р. N 996-XIV "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні", Положень (стандартів) бухгалтерського обліку наказую:

1. Організація бухгалтерського обліку

1.1. Доручити забезпечення бухгалтерського обліку на підприємстві бухгалтерській службі на чолі з головним бухгалтером.

1.2. Застосовувати на підприємстві журнально-ордерну систему обліку.

1.3. Застосовувати форми журналів-ордерів та інших облікових реєстрів, розроблені фахівцями підприємства в минулому році й адаптовані бухгалтерією до нової системи обліку. Для повної та реальної картини здійснюваних господарських операцій та їх результатів дозволити головному бухгалтерові своїм розпорядженням затверджувати додаткову систему субрахунків і реєстрів аналітичного обліку.

1.4. Бухгалтерам проставляти на первинних документах, що відображаються в обліку, відмітку про їх обробку у вигляді кореспонденції рахунків, дати, підпису.

1.5. Складати щомісяця журнали-ордери та інші облікові реєстри. Роздруківки з комп'ютерної програми підписувати оператору-виконавцеві і бухгалтерові, який відповідає за складання облікового документа.

1.6. Дані журналів-ордерів, інших облікових реєстрів і додаткових довідок головному бухгалтеру відображати в Головній книзі підприємства (оборотному балансі), що є підставою для складання Балансу підприємства. Після обробки журнали-ордери, облікові реєстри і довідки повинні бути підписані головним (старшим) бухгалтером із вказівкою дати підпису.

1.7. Фахівцям відділів: маркетингу, збуту, постачання, виробничо-технічного, ремонтно-механічного - неухильно виконувати вимоги працівників бухгалтерії щодо дотримання порядку оформлення первинних документів і терміну подання їх до обліку. За порушення вимог бухгалтерів, несвоєчасне складання первинних документів і недостовірність відображення в них даних притягати фахівців до дисциплінарної відповідальності.

Продовження додатку Б

У випадках якщо документ, підписаний таким фахівцем, складений з порушенням законодавчих і нормативних вимог, або взагалі не складений, або відсутність такого документа потягла за собою застосування фінансових санкцій до підприємства, то питання про відповідальність фахівця розглядати на засіданні правління (дирекції) товариства за участю представників трудового колективу (профспілки, за наявності).

1.8. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності провести інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів і розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. N 69 (зі змінами і доповненнями).

1.9. Для здійснення інвентаризації і прийняття рішення за її результатами створити постійно діючу інвентаризаційну комісію у складі:

Голова комісії:

Фросталь О.О.

Члени комісії:

Романенко О.В

Куценко К.С.

2. Про облікову політику підприємства

2.1. Дозволяю змінити облікову політику, якщо:

- зміняться вимоги Міністерства фінансів України;
- зміняться статутні вимоги підприємства;
- нові (запропоновані й обґрунтовані фахівцями підприємства) положення облікової політики забезпечують більш достовірне відображення господарських операцій.

2.2. При складанні фінансової звітності встановити кордон істотності в розмірі 50 грн.,

2.3. Основним засобом визнавати актив, якщо очікуваний термін його корисного використання (експлуатації), установлений засіданням виробничої комісії, більше року (або операційного циклу, якщо він більше року), а вартісна оцінка якого дорівнює сумі, що перевищує 2 500 грн.

2.4. До малоцінних необоротних матеріальних активів відносити активи, відмінні від основних засобів (на підставі класифікації, поданої в пункті 5 П(С)БО 7 "Основні засоби" і пункті 4 цього наказу), вартісна оцінка яких дорівнює сумі, що не перевищує 2 500 грн.

2.5. Застосовувати при нарахуванні амортизації основних засобів методи амортизації, строк

Продовження додатку Б

корисного використання та ліквідаційну вартість, установлені і затверджені наказом по підприємству, за результатами місяця в якому такий необоротний актив введений в експлуатацію.

2.6. Установити такі методи нарахування амортизації для:

- інших необоротних матеріальних активів - прямолінійний метод;
- малоцінних необоротних активів і бібліотечних фондів - у розмірі 100%-вої їх вартості в першому місяці використання об'єкта;
- предметів прокату - прямолінійний метод.

2.7. Термін корисного використання нематеріальних активів встановлюється наказом по підприємству, за результатами місяця в якому такий нематеріальний актив введений в експлуатацію.

2.8. Застосовувати прямолінійний метод амортизації нематеріальних активів.

2.9. Установити такі методи оцінки вибуття запасів:

- при відпусканні запасів у виробництво - метод ФІФО
- при відпусканні товарів у реалізацію до фірмових магазинів - метод ціни продажу;
- при відпусканні запасів у реалізацію - метод ФІФО

2.10. З метою недопущення розкрадань (недостач) малоцінних і швидкозношуваних предметів, переданих в експлуатацію і вилучених зі складу активів, головному бухгалтерові посилити контроль за видачею таких МШП за місцями експлуатації шляхом забезпечення проставлення в облікових картках підписів працівників в отриманні МШП, відміток про переміщення МШП між структурними підрозділами, а також складання актів на їх списання у разі непридатності до експлуатації.

2.11. Суму резерву сумнівних боргів установлювати на підставі класифікації дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги за термінами її непогашення.

2.12. Створити забезпечення:

- оплати відпусток згідно з розрахунком, складеним економічним відділом (економістом);
- гарантійних зобов'язань для здійснення майбутніх витрат на проведення гарантійних ремонтів проданої продукції відповідно до кошторису, складеного службою головного механіка й узгодженого з економічним відділом (економістом).

3. Гармонізація бухгалтерського та податкового обліку, у зв'язку з набуттям чинності з 1 січня 2015 року змін до Податкового кодексу України, внесеними законами № 71-VIII від 28.12.2014 та № 72-VIII від 28.12.2014}

3.1. Для цілей бухгалтерського обліку, використовувати національні стандарти бухгалтерського обліку, що введені в дію згідно з чинним законодавством.

3.2 Первісну вартість основних засобів збільшувати на суму витрат, що збільшують очікувані економічні вигоди від використання такого активу

3.3 Витрати, що підтримують об'єкт основного засобу у робочому стані відносити до витрат періоду, у якому такі витрати понесені

3.4. Нарахування амортизації здійснювати з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством.

3.5. При визначенні собівартості виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг до загальновиробничих витрат відносити перелік витрат, що зазначений у пунктах 3.5.1 та 3.5.2 даного наказу.

3.5.1. УСТАНОВИТИ ПЕРЕЛІК І СКЛАД ЗМІННИХ ТА ПОСТІЙНИХ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

1. Витрати на управління виробництвом:

а) оплата праці апарату управління цехами, дільницями, включаючи премії, матеріальну допомогу;

б) відрахування на соціальні заходи і медичне страхування апарату управління цехами, дільницями;

в) витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць;

г) інші витрати:

вартість поштово-телеграфних послуг;

вартість послуг зв'язку;

вартість канцелярського приладдя;

вартість послуг з участі в семінарах;

витрати на придбання періодичних видань і спеціальної літератури виробничої тематики тощо

2. Амортизація основних засобів усього виробничого та загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення, крім вантажних автомобілів вантажопідйомністю понад 2 т.

3. Амортизація нематеріальних активів усього виробничого та загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення.

Продовження додатку Б

4. Витрати на утримання та експлуатацію необоротних активів виробничого та загально виробничого призначення:

- а) вартість мастильних, обтиральних матеріалів та інших допоміжних матеріалів, необхідних для догляду за обладнанням і підтриманням його у працездатному стані;
- б) оплата праці допоміжних робітників, які обслуговують обладнання, — наладників, мастильників, електромонтерів, слюсарів, ремонтних та інших допоміжних робітників;
- в) відрахування на соціальні заходи і медичне страхування перелічених вище робітників;
- г) вартість спожитого палива, електроенергії, води, пари та інших видів енергії на приведення в рух верстатів, насосів, пресів та інших виробничих механізмів загально виробничого призначення;
- д) вартість послуг допоміжних виробництв і послуг сторонніх організацій, пов'язаних з утриманням та експлуатацією обладнання;
- е) вартість витраченого інструменту і пристосувань;
- ж) витрати на операційну оренду основних засобів тощо.

5. Витрати, пов'язані з утриманням пожежної та сторожової охорони:

- а) оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, зайнятих охороною виробничих приміщень;
- б) послуги сторонніх організацій з охорони.

6. Витрати на ремонт основних засобів виробничого та загально виробничого призначення:

а) витрати на ремонт будівель і споруд:

- вартість витрачених будівельних матеріалів і запасних частин;
- оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, які виконують ремонтні роботи;
- вартість послуг ремонтних цехів;

б) витрати на ремонт виробничого обладнання, інструментів і транспортних засобів:

- вартість запасних частин та інших матеріалів, витрачених при ремонті виробничого обладнання, транспортних засобів та інструментів;
- оплата праці та відрахування на соціальні заходи і медичне страхування робітників, які виконують ремонтні роботи (слюсарів, верстатників та інших);
- вартість послуг ремонтних цехів та інших допоміжних виробництв з ремонту обладнання,

транспортних засобів, інструментів.

7. Витрати на охорону праці й техніку безпеки:

а) поточні витрати на улаштування та утримання огорож машин та їх рухомих частин, люків, отворів, вентиляційних пристроїв;

б) витрати на установлення сигналізації, необхідної з метою безпеки для швидкого зупинення механізмів;

в) витрати на улаштування та утримання дезінфекційних камер, умивальників, душів, лазень та пралень на виробництві (на підприємствах, де надання цих послуг працюючим пов'язане з особливостями виробництва і передбачено колективним договором), а також на утримання роздягалень, шаф для спецодягу, сушарок та іншого подібного обладнання;

г) вартість матеріалів, використаних на улаштування та утримання засобів охорони праці;

д) вартість спецодягу, спецвзуття, обмундирування, окулярів та інших захисних пристосувань, що видаються найманим працівникам, необхідних їм для виконання професійних обов'язків, та інших засобів індивідуального захисту, мила та інших миючих засобів, знешкоджуючих засобів, молока та лікувально-профілактичного харчування згідно з переліком і нормами, установленими чинними нормативно-правовими актами, або на відшкодування витрат працівникам за придбання ними спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту у випадках невидачі їх адміністрацією;

є) вартість послуг сторонніх організацій, пов'язаних із проведенням попереднього (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці, або де необхідно провадити професійний добір (обов'язковий первинний та періодичний профілактичний наркологічний огляди), а також щорічний обов'язковий медичний огляд осіб віком до 21 року;

ж) інші витрати на цілі, пов'язані з охороною праці (витрати на улаштування освітлення, що відповідає санітарним нормам і правилам (у тому числі місцевого освітлення робочих місць)).

8. Витрати на охорону навколишнього природного середовища:

а) витрати на утримання та експлуатацію очисних споруд;

б) витрати на зберігання, переробку та охорону екологічно небезпечних відходів;

в) витрати на очищення стічних вод.

3.5.2 УСТАНОВИТИ ПЕРЕЛІК І СКЛАД ЗМІННИХ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

1. Амортизація вантажних автомобілів вантажопідйомністю понад 2 т виробничого та загально виробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення, що нараховується за виробничим методом.

2. Витрати на обслуговування виробничого процесу:

- оплата праці та відрахування на соціальні заходи загальновиробничого персоналу, зайнятого обслуговуванням виробничого процесу;
- витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг.

Прийняти як базу розподілу змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат основну заробітну плату (без доплат і надбавок) виробничих робітників.

Інформацію про суму загальновиробничих витрат розкривати у Звіті про фінансові результати окремою статтею.

3.6. У випадку придбання одного об'єкту основних засобів, що складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожен з цих частин визнавати в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

3.7. З метою створення єдиної системи організації бухгалтерського обліку та дотримання єдиної облікової політики для складання консолідованої звітності філіям (відділенням, структурним підрозділам) виконувати цей наказ, узгоджуючи свої дії з головним бухгалтером підприємства.

Директор

/Гур'євська О.В./

З наказом ознайомена:

Головний бухгалтер

/Фросталь О.О./

Додаток В
Таблиця В.1

Інформаційне забезпечення операцій з обліку дебіторської заборгованості

Вид дебіторської заборгованості	Первинні документи	Облікові регістри
1	2	3
Розрахунки з покупцями та замовниками	Укладений договір; товарно-транспортна накладна; рахунок-фактура; приймальна квитанція; акт виконаних робіт; акт звіряння розрахунків; бухгалтерська довідка (отримання від покупців авансів у погашення дебіторської заборгованості); платіжне доручення (зведене платіжне доручення); виписка банку; розрахунковий чек; вексель; прибутковий касовий ордер (готівкові розрахунки); розрахунок курсових різниць.	Відомість 3.1 аналітичного обліку розрахунків з покупцями та замовниками
Розрахунки за виданими авансами	Укладений договір на поставку продукції, товарів, робіт, послуг; товарно-транспортні накладні (якщо аванси видають товарами, матеріалами та ін.); бухгалтерська довідка.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки з підзвітними особами	Авансовий звіт, прибутковий касовий ордер; видатковий касовий ордер; платіжна відомість; накладна (при видачі продукції для реалізації на ринку);	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки за нарахованими доходами	Розрахунок дивідендів, відсотків, роялті; видатковий касовий ордер; платіжна відомість;	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки за претензіями	Комерційні акти; акти взаємозвірки; рішення суду; пред'явлена претензія; платіжне доручення; виписки банку; розрахунковий чек; прибутковий касовий ордер.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків	Акт; інвентаризаційний опис; порівняльні відомості результатів інвентаризації; прибутковий касовий ордер; виписка банку; бухгалтерська довідка (у разі віднесення в рахунок оплати праці); рішення суду; рішення керівництва підприємства.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами

Продовження додатку В

Продовження таблиці В.1

1	2	3
Розрахунки за позиками членам кредитних спілок	Договір; видатковий касовий ордер; платіжна відомість.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Розрахунки з іншими дебіторами	Доручення-зобов'язання про утримання з оплати праці суми чергових платежів (при купівлі працівником підприємства товарів у кредит); кредитний договір; виписка банку; витяг з протоколу спеціалізованого аукціону (оприбуткування акцій); відомість підписки на акції; прибуткові касові ордери; накладні (якщо внески в статутний капітал здійснюють матеріальними цінностями); розрахунок нарахування дивідендів; платіжні доручення.	3.2 Відомість аналітичного обліку розрахунків з різними дебіторами
Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду	Договір про фінансову оренду; акт приймання-передачі об'єкта фінансової оренди; розрахунок бухгалтерії розміру амортизації (при передачі основних засобів у фінансову оренду); бухгалтерська довідка (переведення довгострокової дебіторської заборгованості у поточну; сплачені авансом орендні платежі); розрахунок орендної оплати.	3.4 Відомість аналітичного обліку виданих та отриманих векселів
Розрахунки за допомогою векселів	Прибуткові касові ордери; платіжне доручення; розрахунковий чек (виписка банку); бухгалтерська довідка (розрахунок); акт списання втрачених векселів.	3.4 Відомість аналітичного обліку виданих та отриманих векселів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Досліджуване підприємство, ТОВ «Остер» засноване у 1995 році. На ринку засобів захисту рослин активно працює з 2000 року. Основним видом діяльності підприємства є оптова та роздрібна торгівля засобами захисту рослин, торгівля насінням сільськогосподарських і овочевих культур та квітів; реалізація мінеральних та мікродобрив.

Компанія є дистрибутором таких фірм - виробників, як "Сингента", "Байер КропСайенс", "Дюпон", „Нуфарм”, "Самміт-Агро Юкрейн", "Мактешим-Аган", "Аріста ЛайфСайенс", "Піонер", "Монсанто", "Дікман Сідс", "Рейлін" та інших. На правах ексклюзиву ТОВ "Остер" імпортує в Україну повну лінійку амінокислотних мікродобрив органічного походження виробництва Компанії "Агрітекно Фертілізатес" (Валенсія, Іспанія).

Крім того, ТОВ „Остер” здійснює роздрібну торгівлю засобами захисту рослин: спільно з департаментом мілкої фасовки компанії „Байер Енвайронментал Сайенс Україна” відкриті магазини під торгівельною маркою „Зелений Світ” у Вінницькій, Житомирській та Черкаській областях.

Здійснено аналіз прибутку (збитку) ТОВ «Остер» за останні п'ять років.

За даними рис. Д.1 найприбутковішим роком за останні п'ять років був 2015 р. (сума чистого прибутку – 3579 тис. грн), а найгіршим роком - 2018р. (сума збитку - 514 тис. грн).

Динаміка чистого прибутку з 2016 р. по 2018 р. іде на зменшення за рахунок зменшення видів діяльності досліджуваного підприємства, а також погіршення попиту на продукцію ТОВ «Остер».

Аналізуючи показники діяльності ТОВ «Остер» (табл. 1.4) можна зробити висновок, що найбільшу частку у сукупних доходах підприємства складають саме чистий дохід від реалізації продукції.

Продовження додатку Д

Даний показник з 2014 р. по 2015 р. збільшувався, а вже за останній роки почав стрімко зменшуватись. Дана динаміка свідчить про зменшення попиту на продукцію, яку реалізує ТОВ «Остер».

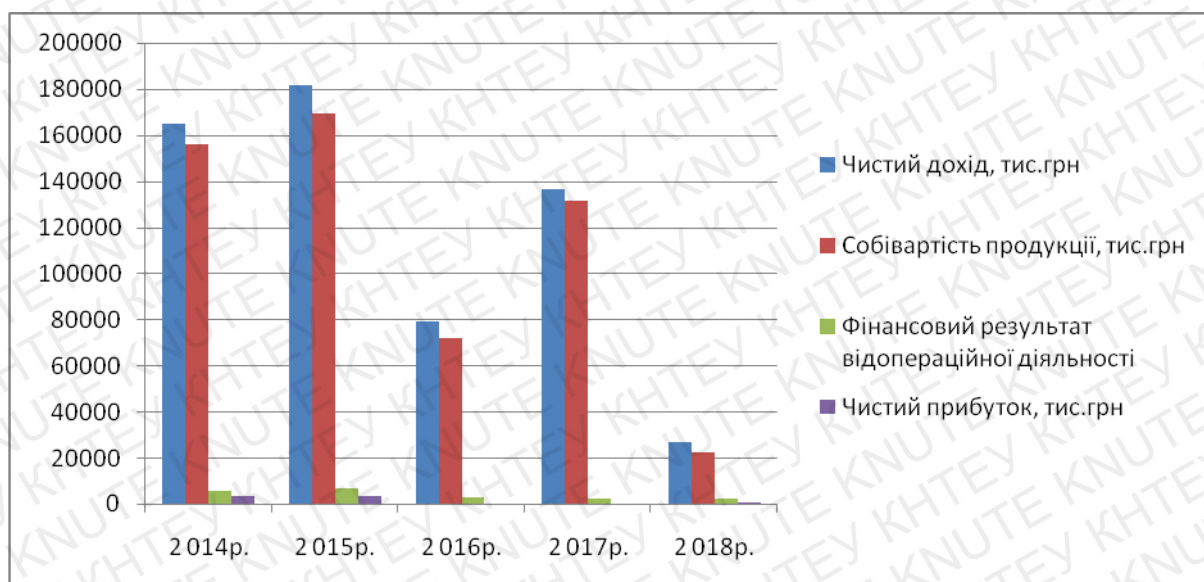

Рис. Д.1. Динаміка чистого прибутку ТОВ «Остер» за 2014р. - 2018р., тис.грн

Джерело: розроблено автором на базі фінансової звітності підприємства

На особливу увагу заслуговує збільшення в 2017 році в порівнянні з попереднім роком інших операційних витрат. Дана стаття збільшилась на 5795% за рахунок втрат від знецінення запасів та втрат від операційних курсових різниць.

Якщо проаналізувати та співставити темп зміни чистого доходу та собівартості реалізованої продукції, то можна відзначити, що темпи зміни витрат переважають над темпами зміни доходів.

Також, підприємство бере позики для здійснення господарської діяльності, адже сума фінансових витрат є значною в порівнянні із іншими витратами звичайної діяльності.

Продовження додатку Д

Таблиця Д.1

Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів діяльності ТОВ «Остер», тис.грн

Показники	Роки					Відхилення до попереднього року, %			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Чистий дохід від реалізації продукції	165160	181361	79227	136672	26993	9,8	-56,3	72,5	-80,2
Собівартість реалізованої продукції	155740	169121	71961	131406	22288	8,5	-57,4	82,6	-83,0
Валовий прибуток	9420	12240	7266	5266	4705	29,9	-40,6	-27,5	-10,6
Інші операційні доходи	1066	159	129	5528	748	-85,1	-18,8	4185	-86,4
Адміністративні витрати	4217	4692	4440	3913	3195	11,2	-5,3	-11,9	-18,3
Витрати на збут	382	284	143	173	163	-25,7	-49,6	20,98	-5,78
Інші операційні витрати	441	758	79	4657	127	71,8	-89,5	5795	-97,2
Фінансовий результат від операційної діяльності	5446	6665	2733	2051	1968	22,3	-58,9	-25	-4,04
Інші доходи	17	151	8	1	-	788,2	-94,7	-87,5	0
Фінансові витрати	1171	2471	2528	1807	1341	111	2,3	-28,5	-25,79
Інші витрати	18	-	142	52	-	-100	0	-63,4	-100
Чистий прибуток	3513	3579	80	156	514	1,8	-97,7	95	229,5

Джерело: розроблено автором на базі фінансової звітності підприємства

Для того щоб надати оцінку фінансового стану діяльності досліджуваного товариства, необхідно оцінити динаміку зміни активів, капіталу та його зобов'язань (табл. Д.2).

Аналізуючи показники наведені в табл. Д.2 можна зробити висновок, що загальна вартість майна ТОВ «Остер» за останні п'ять років значно збільшилась (в два рази). Так, в 2014 році валюта балансу складала – 72820 тис. грн., а в 2018 році – 140080 тис. грн. Темп збільшення валюти балансу за 2014 – 2018 рр. склав – 50 %. Це є позитивними змінами, оскільки збільшення активів свідчить про покращення економічного потенціалу підприємства, його ваги на ринку.

Загалом, в структурі активів ТОВ «Остер» оборотні активи займають приблизно 80%, а необоротні активи - 20 %. Навіть зі структури балансу видно, що товариство займається реалізацією товарної продукції, адже основна частка активів належить саме поточним активам підприємства.

Аналізуючи довгострокові (необоротні) активи, найважливішим для оцінки фінансового стану є діагностика їх зростання, структурних зрушень та ефективності використання. Основні засоби дещо збільшились але не значно в порівнянні із дебіторською заборгованістю підприємства.

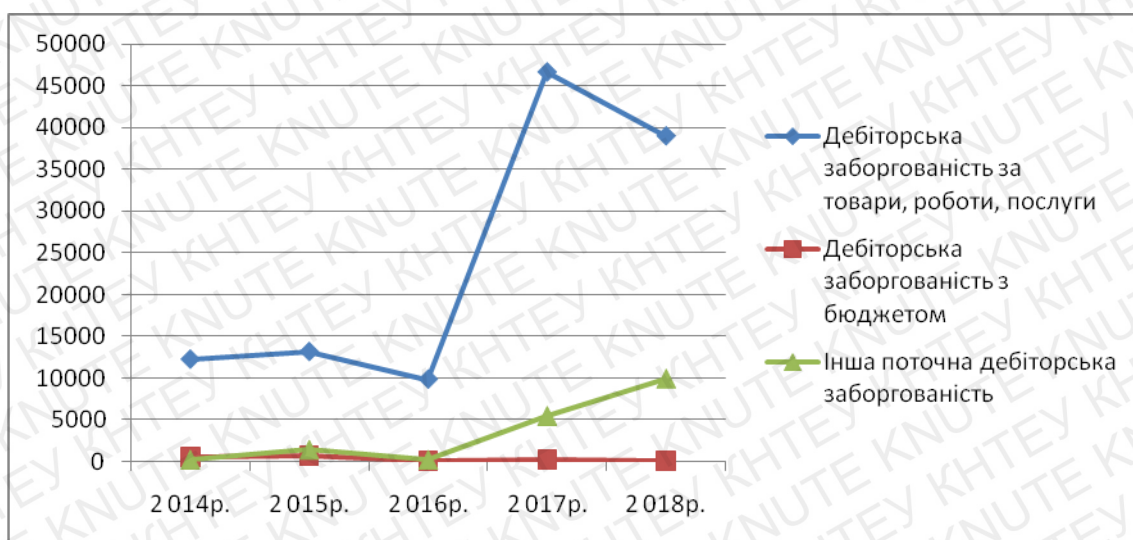

Рис. Д.2 Динаміка поточної дебіторської заборгованості ТОВ «Остер» за 2014-2018 рр. (тис.грн)

Джерело: розроблено автором на базі фінансової звітності підприємства

Продовження додатку Д

Таблиця Д.2

**Динаміка основних економічних показників фінансово-господарської діяльності
ТОВ «Остер» за 2014-2018 рр. (тис.грн)**

Показники	Роки					Відхилення, %			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.Необоротні активи	11957	14948	14257	14676	13983	25,0	-4,6	2,9	-4,7
1.1 Основні засоби	11943	14938	14252	14674	13983	25,0	-4,5	2,9	-4,7
2. Оборотні активи	60863	76715	84933	122905	126097	26,0	10,7	44,7	2,5
2.1 Запаси	34740	56361	68185	67458	73788	62,2	21	-1,0	9,3
2.2 Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	12209	13125	9806	46714	39036	7,5	-25,3	376,4	-16,4
2.3 Дебіторська заборгованість з бюджетом	563	662	117	218	87	17,5	-82,3	86,3	-60,0
2.4 Інша поточна дебіторська заборгованість	279	1454	243	5466	9905	421,1	-83,3	2149	81,2
2.5 Інші оборотні активи	3265	1655	3516	2703	3030	-49,3	112	-23,1	12,1

Продовження додатку Д

Продовження таблиці Д.2

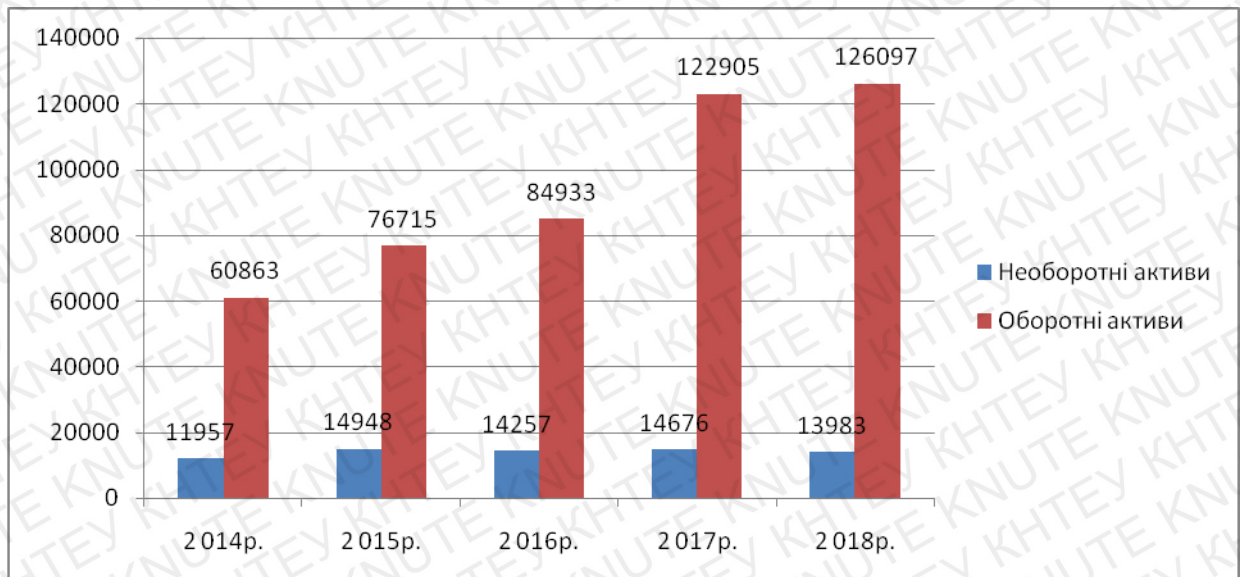
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Валюта балансу</i>	72820	91663	99190	137581	140080	25,8	8,21	38,7	1,8
3. Власний капітал	20395	26239	26409	26565	27079	28,6	0,64	0,59	1,9
3.1 Зареєстрований капітал	174	174	174	174	174	0	0	0	0
3.2 Нерозподілений прибуток	14962	18541	18621	18777	19291	23,9	0,43	0,83	2,73
4. Довгострокові кредити банків	514	286	57	-	-	-44,3	-80,0	-100	0
5. Поточні зобов'язання	51146	56634	64310	102602	104587	10,7	13,5	59,5	1,93
5.1 Короткострокові кредити банків	12441	13173	9308	7972	10331	5,8	-29,3	-14,35	29,5
5.2 Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4893	33385	21673	69668	56800	582,3	-35,0	221,45	-18,4
5.3 Інші поточні зобов'язання	1973	56634	64310	16832	22989	2770,4	13,5	-73,82	36,5
<i>Валюта балансу</i>	72820	91663	99190	137581	140080	25,8	8,2	38,70	1,81

Джерело: розроблено автором на базі даних фінансової звітності підприємства

Продовження додатку Д

Величина оборотних активів також значно збільшилась за рахунок збільшення запасів а також дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Зростання даної статті активів свідчить про погіршення платіжної дисципліни на ТОВ «Остер», адже сума дебіторської заборгованості значно перевищує суму кредиторської заборгованості підприємства.

Як видно з рис. Д.3, найбільша валюта балансу була в 2018 році та складала – 140080 тис. грн. Основну частку в запасах займає товари, питома вага яких складає 83 % (добрива). Дана стаття активів з кожним роком збільшується, що свідчить про збільшення збутової діяльності ТОВ «Остер».

*Рис. Д.3. Динаміка активів ТОВ «Остер» за 2014 р.-2018 рр. тис.грн**

Джерело: розроблено автором на базі даних фінансової звітності підприємства

Досить важливого значення для роботи товариства в умовах ринкової економіки набуває їх фінансова незалежність від зовнішніх позичкових джерел. Запас джерел власних коштів означає запас фінансової стійкості підприємства при тій умові, що його власні кошти перевищують запозичені. Проаналізуємо відносні показники фінансової стійкості, наведені в табл. Б.3

Показники фінансової стійкості ТОВ «Остер» за 2014 – 2018 рр.

Показник	Рік				
	2014	2015	2016	2017	2018
Коефіцієнт автономії	28,0	28,6	26,6	19,3	28,0
Коефіцієнт фінансової стабільності	70,9	62,0	64,8	74,5	70,9
Коефіцієнт фінансового левериджу	25,7	-49,6	-62	-2,4	-1,8
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	1516	1355	1308	-1491	-3833

Джерело: розроблено автором на базі фінансової звітності підприємства

Як видно з даних таблиці, коефіцієнт автономії майже залишається на незмінному рівні та свідчить про те, що ТОВ «Остер» фінансується за рахунок власних коштів тільки на 28 %.

Коефіцієнт фінансової стабільності постійно збільшується – це означає скільки позичкових коштів залучило підприємство на одну гривню вкладених в активи власних коштів. Зростання показника свідчить про збільшення залежності підприємства від кредиторів, тобто про зменшення його фінансової стійкості.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами характеризує рівень забезпечення підприємства власними коштами. На досліджуваному підприємстві даний коефіцієнт має негативне значення, що свідчить про брак власних коштів на підприємстві.

Таким чином, виходячи з аналізу показників можемо зробити висновок, що показники фінансової стійкості дещо погіршились за аналізований період. Підприємство стало більш залежним від зовнішніх джерел фінансування, обсяги власних оборотних коштів та найліквідніших активів зменшились, що негативно впливає на платоспроможність підприємства.

В табл. Д.4 наведені показники оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей ТОВ «Остер».

Показники оборотності дебіторської та кредиторської заборгованостей ТОВ «Остер» за 2014-2018 р.

Показник	Рік				
	2014	2015	2016	2017	2018
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,19	2,34	2,75	2,84	4,7
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,71	1,05	1,51	0,83	0,86

Джерело: розроблено автором на базі фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує швидкість розрахунку дебіторів з підприємством. Чим вищим є коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, тим ефективнішою є політика управління дебіторською заборгованістю. В нашому випадку коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості стрімко зростає з 2014 року, що характеризує погашення клієнтами заборгованості перед підприємством.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості знижується протягом 2014 – 2018 років, що також є позитивним явищем, оскільки ТОВ «Остер» погашає свої зобов'язання перед постачальниками і підрядниками.

Підсумовуючи проведені дослідження, варто зауважити, що в господарській діяльності підприємства ТОВ «Остер» за 2014-2018 рр. відбулись як позитивні так і негативні зрушення. Негативним є збільшення довгострокових та поточних зобов'язань підприємства, що погіршило фінансову стійкість підприємства. Позитивним є пришвидшення оборотності кредиторської та дебіторської заборгованості підприємства за рахунок налагодження розрахункової дисципліни на підприємстві.

до Облікової політики ТОВ "Остер"

**Робочий план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу,
зобов'язань і господарських операцій ТОВ «Остер»**

Код	Найменування	А/П
1	2	3
СПЗ	Взаєморозрахунки по СПЗ	П
00	Допоміжний рахунок	АП
1	Необоротні активи	АП
10	Основні засоби	А
100	Інвестиційна нерухомість	А
101	Земельні ділянки	А
102	Капітальні витрати на поліпшення земель	А
103	Будинки та споруди	А
104	Машини та обладнання	А
105	Транспортні засоби	А
106	Інструменти, прилади та інвентар	А
107	Тварини	А
108	Багаторічні насадження	А
109	Інші основні засоби	А
1091	Інші основні засоби	А
1092	Основні засоби призначені для продажу	А
11	Інші необоротні матеріальні активи	А
111	Бібліотечні фонди	А
1111	Бібліотечні фонди (по кожному об'єкту)	А
1112	Бібліотечні фонди (кількісно)	А
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	А
1121	Малоцінні необоротні матеріальні активи (по кожному об'єкту)	А
1122	Малоцінні необоротні матеріальні активи (кількісно)	А
113	Тимчасові (нетитульні) споруди	А
114	Природні ресурси	А
115	Інвентарна тара	А
116	Предмети прокату	А
117	Інші необоротні матеріальні активи	А
1171	Інші необоротні матеріальні активи	А
1172	Необоротні матеріальні активи призначені для продажу	А
12	Нематеріальні активи	А
121	Права користування природними ресурсами	А
122	Права користування майном	А
123	Права на комерційні позначення	А
124	Права на об'єкти промислової власності	А

Продовження додатку Е

1	2	3
125	Авторське право та суміжні з ним права	А
127	Інші нематеріальні активи	А
13	Знос (амортизація) необоротних активів	П
131	Знос основних засобів	П
132	Знос інших необоротних матеріальних активів	П
1321	Знос інших необоротних матеріальних активів (по кожному об'єкту)	П
1322	Знос інших необоротних матеріальних активів (кількісно)	П
133	Накопичена амортизація нематеріальних активів	П
134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	П
135	Знос інвестиційної нерухомості	П
14	Довгострокові фінансові інвестиції	А
141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	А
142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	А
143	Інвестиції непов'язаним сторонам	А
15	Капітальні інвестиції	А
151	Капітальне будівництво	А
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	А
1521	Придбання основних засобів	А
1522	Виготовлення та модернізація основних засобів	А
153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	А
1531	Придбання інших необоротних матеріальних активів	А
1532	Виготовлення та модернізація інших необоротних матеріальних активів	А
154	Придбання (виготовлення) нематеріальних активів	А
1541	Приобретение нематериальных активов	А
1542	Изготовление нематериальных активов	А
155	Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	А
16	Довгострокові біологічні активи	А
17	Відстрочені податкові активи	А
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	А
181	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду	А
182	Довгострокові векселі одержані	А
183	Інша дебіторська заборгованість	А
184	Інші необоротні активи	А
19	Гудвіл	АП
191	Гудвіл при придбанні	А
192	Негативний гудвіл	П

Продовження додатку Е

1	2	3
193	Гудвіл при приватизації (корпоратизації)	АП
2	Запаси	АП
20	Виробничі запаси	А
201	Сировина й матеріали	А
202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	А
203	Паливо	А
204	Тара й тарні матеріали	А
205	Будівельні матеріали	А
206	Матеріали, передані в переробку	А
207	Запасні частини	А
208	Матеріали сільськогосподарського призначення	А
209	Інші матеріали	А
21	Поточні біологічні активи	А
211	Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю	А
212	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю	А
213	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю	А
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	А
221	Малоцінні та швидкозношувані предмети на складах	А
222	Малоцінні та швидкозношувані предмети в експлуатації (не використовується)	А
23	Виробництво	А
231	Основне виробництво	А
232	Допоміжні виробництва	А
233	Обслуговуючі виробництва	А
234	Давальницьке виробництво	А
235	Обслуговування і ремонт необоротних активів	А
24	Брак у виробництві	А
25	Напівфабрикати	А
26	Готова продукція	А
27	Продукція сільськогосподарського виробництва	А
28	Товари	АП
281	Товари на складі	А
282	Товари в торгівлі (за продажною вартістю)	А
283	Товари на комісії	А
284	Тара під товарами	А
285	Торгова націнка	П
2851	Торгова націнка в автоматизованих торговельних точках	П
2852	Торгова націнка в неавтоматизованих торговельних точках	П
286	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу	А

Продовження додатку Е

1	2	3
289	Товари в торгівлі (за покупною вартістю)	А
3	Кошти, розрахунки та інші активи	АП
30	Каса	А
301	Каса в національній валюті	А
302	Каса в іноземній валюті	А
31	Рахунки в банках	А
311	Поточні рахунки в національній валюті	А
312	Поточні рахунки в іноземній валюті	А
313	Інші рахунки в банку в національній валюті	А
314	Інші рахунки в банку в іноземній валюті	А
33	Інші кошти	А
331	Грошові документи в національній валюті	А
332	Грошові документи в іноземній валюті	А
333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті	А
334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті	А
34	Короткострокові векселі одержані	А
341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті	А
342	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті	А
35	Поточні фінансові інвестиції	А
351	Еквіваленти грошових коштів	А
3511	Еквіваленти грошових коштів (у національній валюті)	А
3512	Еквіваленти грошових коштів (в іноземній валюті)	А
352	Інші поточні фінансові інвестиції	А
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	АП
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	АП
3611	Розрахунки з вітчизняними покупцями (картка)	АП
362	Розрахунки з іноземними покупцями	АП
363	Розрахунки з учасниками ПФГ	АП
365	Розрахунки із вітчизняними замовниками	АП
366	Розрахунки із іноземними замовниками	АП
37	Розрахунки з іншими дебіторами	АП
371	Розрахунки за виданими авансами	А
3711	Розрахунки за виданими авансами (в національній валюті)	А
3712	Розрахунки за виданими авансами (в іноземній валюті)	А
372	Розрахунки з підзвітними особами	АП
3721	Розрахунки з підзвітними особами в національній валюті	АП
3722	Розрахунки з підзвітними особами в іноземній валюті	АП
373	Розрахунки за нарахованими доходами	А
374	Розрахунки за претензіями	А
375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків	А
376	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок	А
377	Розрахунки з іншими дебіторами	АП

Продовження додатку Е

1	2	3
3771	Розрахунки з іншими дебіторами (в національній валюті)	АП
3772	Розрахунки з іншими дебіторами (в іноземній валюті)	АП
3773	Розрахунки з працівниками підприємства	АП
3774	Розрахунки з факторингу	АП
38	Резерв сумнівних боргів	П
381	По заборгованості за товари, роботи, послуги	П
382	По заборгованості за розрахунки з бюджетом	П
383	По заборгованості за розрахунки за виданими авансами	П
384	По заборгованості за розрахунки за нарахованими доходами	П
385	По заборгованості за внутрішні розрахунки	П
386	По іншій дебіторській заборгованості	П
39	Витрати майбутніх періодів	А
4	Власний капітал та забезпечення зобов'язань	АП
40	Статутний капітал	П
41	Пайовий капітал	П
42	Додатковий капітал	П
421	Емісійний дохід	П
422	Інший вкладений капітал	П
423	Дооцінка активів	П
424	Безоплатно одержані необоротні активи	П
425	Інший додатковий капітал	П
426	Фонди розвитку виробництва та матеріального заохочення	АП
4264	Використання фонду матеріального заохочення	АП
4262	Використання фонду розвитку виробництва	АП
4261	Фонд розвитку виробництва	АП
4263	Фонд матеріального заохочення	АП
43	Резервний капітал	П
44	Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)	АП
441	Прибуток нерозподілений	П
442	Непокріті збитки	А
443	Прибуток, використаний у звітному періоді	А
45	Вилучений капітал	А
451	Вилучені акції	А
452	Вилучені вклади й паї	А
453	Інший вилучений капітал	А
46	Неоплачений капітал	А
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	П
471	Забезпечення виплат відпусток	П
472	Додаткове пенсійне забезпечення	П
473	Забезпечення гарантійних зобов'язань	П
474	Забезпечення інших витрат і платежів	П

Продовження додатку Е

1	2	3
475	Забезпечення, пов'язане з інвестиційною діяльністю	П
476	Забезпечення, пов'язане з фінансовою діяльністю	П
477	Забезпечення матеріального заохочення	П
478	Забезпечення відновлення земельних ділянок	П
48	Цільове фінансування і цільові надходження	П
481	Кошти, вивільнені від оподаткування	П
482	Кошти з бюджету та державних цільових фондів	П
483	Благодійна допомога	П
484	Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень	П
487	Цільове фінансування і цільові надходження операційної діяльності(до 01.01.2015-481рах.)	П
49	Страхові резерви	П
491	Технічні резерви	П
492	Резерви із страхування життя	П
493	Частка перестраховиків у технічних резервах	П
494	Частка перестраховиків у резервах із страхування життя	П
495	Результат зміни технічних резервів	П
496	Результат зміни резервів із страхування життя	П
5	Довгострокові зобов'язання	АП
50	Довгострокові позики	П
501	Довгострокові кредити банків у національній валюті	П
502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті	П
503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті	П
504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті	П
505	Інші довгострокові позики в національній валюті	П
506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті	П
51	Довгострокові векселі видані	П
511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті	П
512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті	П
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	П
521	Зобов'язання за облігаціями	П
522	Премія за випущеними облігаціями	П
523	Дисконт за випущеними облігаціями	А
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	П
531	Зобов'язання з фінансової оренди	П
532	Зобов'язання з оренди цілих майнових комплексів	П
54	Відстрочені податкові зобов'язання	П
55	Інші довгострокові зобов'язання	П
6	Поточні зобов'язання	АП
60	Короткострокові позики	П
601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	П

Продовження додатку Е

1	2	3
602	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті	П
603	Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті	П
604	Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті	П
605	Прострочені позики в національній валюті	П
606	Прострочені позики в іноземній валюті	П
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	П
611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті	П
612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті	П
62	Короткострокові векселі видані	П
621	Короткострокові векселі, видані в національній валюті	П
622	Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті	П
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	АП
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	АП
632	Розрахунки з іноземними постачальниками	АП
633	Розрахунки з учасниками ПФГ	АП
64	Розрахунки за податками й платежами	АП
641	Розрахунки за податками	АП
6411	Розрахунки за ПДФО	АП
6412	Розрахунки за ПДВ	АП
6413	Розрахунки за податком на прибуток	АП
6414	Розрахунки по єдиному податку	АП
6415	Розрахунки по інших податках	АП
6416	Розрахунки за акцизом	АП
6417	Військовий збір 1,5%	АП
642	Розрахунки по обов'язкових платежах	АП
643	Податкові зобов'язання	АП
6431	Податкові зобов'язання	А
6432	Податкові зобов'язання непідтверджені	П
6433	Коригування податкових зобов'язань	АП
6434	Податкові зобов'язання (роздріб)	АП
6435	Умовний продаж	АП
644	Податковий кредит	АП
6441	Податковий кредит	П
6442	Податковий кредит непідтверджений	А
6443	Коригування податкового кредиту	АП
65	Розрахунки за страхуванням	АП
651	За пенсійним забезпеченням	АП
6511	За пенсійним забезпеченням	П
6512	Пенсійний фонд (інші)	П
652	За соціальним страхуванням	АП

Продовження додатку Е

1	2	3
653	За страхуванням на випадок безробіття	АП
654	За індивідуальним страхуванням	АП
655	За страхуванням майна	АП
656	За страхуванням від нещасних випадків	АП
66	Розрахунки з оплати праці	П
661	Розрахунки за заробітною платою	П
662	Розрахунки з депонентами	П
663	Розрахунки за іншими виплатами	П
67	Розрахунки з учасниками	П
671	Розрахунки за нарахованими дивідендами	П
672	Розрахунки за іншими виплатами	П
68	Розрахунки за іншими операціями	АП
680	Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	АП
681	Розрахунки за авансами одержаними	П
6811	Розрахунки за авансами одержаними в національній валюті	П
6812	Розрахунки за авансами одержаними в іноземній валюті	П
682	Внутрішні розрахунки	АП
683	Внутрішньогосподарські розрахунки	АП
684	Розрахунки за нарахованими відсотками	П
685	Розрахунки з іншими кредиторами	АП
6851	Розрахунки з іншими кредиторами (в національній валюті)	АП
6852	Розрахунки з іншими кредиторами (в іноземній валюті)	АП
6853	Розрахунки по виконавчих листах	АП
6855	Розрахунки з дебіторами, кредиторами (по квартплаті)	АП
69	Доходи майбутніх періодів	П
7	Доходи і результати діяльності	АП
70	Доходи від реалізації	П
701	Дохід від реалізації готової продукції	П
702	Дохід від реалізації товарів	П
703	Дохід від реалізації робіт і послуг	П
704	Вирахування з доходу	А
705	Перестраховання	П
709	Дохід від реалізації в роздріб	П
7091	Дохід від роздрібного продажу	П
7092	Вирахування з доходу від роздрібного продажу	А
71	Інший операційний дохід	П
710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	П
711	Дохід від реалізації іноземної валюти	П
712	Дохід від реалізації інших оборотних активів	П
713	Дохід від операційної оренди активів	П

Продовження додатку Е

1	2	3
714	Дохід від операційної курсової різниці	П
715	Одержані штрафи, пені, неустойки	П
716	Відшкодування раніше списаних активів	П
717	Дохід від списання кредиторської заборгованості	П
718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів	П
719	Інші доходи від операційної діяльності	П
72	Дохід від участі в капіталі	П
721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства	П
722	Дохід від спільної діяльності	П
723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства	П
73	Інші фінансові доходи	П
731	Дивіденди одержані	П
732	Відсотки одержані	П
733	Інші доходи від фінансових операцій	П
74	Інші доходи	П
741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій	П
742	Дохід від відновлення корисності активів	П
743	Дохід від реалізації майнових комплексів	П
744	Дохід від неопераційної курсової різниці	П
745	Дохід від безоплатно одержаних активів	П
746	Інші доходи від звичайної діяльності	П
75	Надзвичайні доходи	П
751	Відшкодування збитків від надзвичайних подій	П
752	Інші надзвичайні доходи	П
76	Страхові платежі	П
79	Фінансові результати	АП
791	Результат операційної діяльності	АП
792	Результат фінансових операцій	АП
793	Результат іншої звичайної діяльності	АП
794	Результат надзвичайних подій	АП
8	Витрати за елементами	А
80	Матеріальні витрати	А
801	Витрати сировини й матеріалів	А
802	Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів	А
803	Витрати палива й енергії	А
804	Витрати тари й тарних матеріалів	А
805	Витрати будівельних матеріалів	А
806	Витрати запасних частин	А
807	Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення	А
808	Витрати товарів	А
809	Інші матеріальні витрати	А
81	Витрати на оплату праці	А

Продовження додатку Е

1	2	3
811	Виплати за окладами й тарифами	А
812	Премії та заохочення	А
813	Компенсаційні виплати	А
814	Оплата відпусток	А
815	Оплата іншого невідпрацьованого часу	А
816	Інші витрати на оплату праці	А
82	Відрахування на соціальні заходи	А
821	Відрахування на пенсійне забезпечення	А
822	Відрахування на соціальне страхування	А
823	Страхування на випадок безробіття	А
824	Відрахування на індивідуальне страхування	А
83	Амортизація	А
831	Амортизація основних засобів	А
832	Амортизація інших необоротних матеріальних активів	А
833	Амортизація нематеріальних активів	А
84	Інші операційні витрати	А
85	Інші витрати	А
851	Інші затрати за елементами, податок на прибуток	А
852	Інші затрати за елементами, надзвичайні затрати	А
9	Витрати діяльності	А
90	Собівартість реалізації	А
901	Собівартість реалізованої готової продукції	А
902	Собівартість реалізованих товарів	А
903	Собівартість реалізованих робіт і послуг	А
904	Страхові виплати	А
91	Загальновиробничі витрати	А
92	Адміністративні витрати	А
93	Витрати на збут	А
94	Інші витрати операційної діяльності	А
940	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	А
941	Витрати на дослідження і розробки	А
942	Собівартість реалізованої іноземної валюти	А
943	Собівартість реалізованих виробничих запасів	А
944	Сумнівні та безнадійні борги	А
945	Втрати від операційної курсової різниці	А
946	Втрати від знецінення запасів	А
947	Нестачі і втрати від псування цінностей	А
948	Визнані штрафи, пені, неустойки	А
949	Інші витрати операційної діяльності	А
95	Фінансові витрати	А
951	Відсотки за кредит	А
952	Інші фінансові витрати	А

Продовження додатку Е

1	2	3
96	Втрати від участі в капіталі	А
961	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства	А
962	Втрати від спільної діяльності	А
963	Втрати від інвестицій в дочірні підприємства	А
97	Інші витрати	А
971	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	А
972	Втрати від зменшення корисності активів	А
973	Собівартість реалізованих майнових комплексів	А
974	Втрати від неопераційних курсових різниць	А
975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій	А
976	Списання необоротних активів	А
977	Інші витрати звичайної діяльності	А
98	Податок на прибуток	А
981	Податок на прибуток від звичайної діяльності	А
982	Податок на прибуток від надзвичайних подій	А
99	Надзвичайні витрати	А
991	Втрати від стихійного лиха	А
992	Втрати від техногенних катастроф і аварій	А
993	Інші надзвичайні витрати	А
0	Позабалансові рахунки	АП
01	Орендовані необоротні активи	А
02	Активи на відповідальному зберіганні	А
021	Устаткування, прийняте для монтажу	А
022	Матеріали, прийняті для переробки	А
024	Товари, прийняті на комісію	А
025	Майно в довірчому управлінні	А
03	Контрактні зобов'язання	П
04	Непередбачені активи й зобов'язання	АП
05	Гарантії та забезпечення надані	А
06	Гарантії та забезпечення отримані	А
07	Списані активи	А
071	Списана дебіторська заборгованість	А
072	Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей	А
08	Бланки суворого обліку	А
09	Амортизаційні відрахування	АП
КЗ	Корректировки нормируемых затрат (налоговый учет)	А
МЦ	Малоцінні активи в експлуатації	А
РВ	Тимчасові різниці	АП
РВК	Тимчасові різниці по взаєморозрахунках з покупцями	П
РВП	Тимчасові різниці по взаєморозрахунках з постачальниками	А
УЗ	Уцінки запасів	А
ЗБ	Матеріали на позабалансовому	А